

Uredništvo s upravo, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004. Mesečna naročnina 25 lir, za inozemstvo 40 lir. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.394 za inserate. — Izključno zastopstvo za oglaševanje in inozemstvo: UPI S. A. Milano. Rokopisov ne vračamo.

SLOVENECE

APRIL - 1944

13

CETRTEK

Abwehrerfolge im Süden der Ostfront

Wichtiges Höhengelände nordöstlich Jassy genommen
Heftige Sowjetangriffe südöstlich Ostrow im Gegenstoss abgeschlagen - Deutsche Artillerieerfolge im Raum von Nettuno - Die schweren Verluste der nordamerikanischen und britischen Terrorbomber - Deutsche Unterseeboote versenkten 37.000 BRT

DNB Aus dem Führerhauptquartier, 12. April. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:
An der Nordfront der Krim setzen sich deutsche und rumänische Truppen unter harten Kämpfen auf weiter südlich gelegene Stellungen ab. Eine grosse Zahl feindlicher Panzer wurde abgeschossen. Im Zuge der auch auf der Halbinsel Kertsch eingeleiteten Absetzbewegungen wurden Stadt und Hafen Kertsch nach Zerstörung aller kriegswichtigen Anlagen geräumt. — Schwere Kämpfe mit den stark nachdrängenden Bolschewisten sind im Gange.
Bei Ovidiopol, östlich der Dnjestr-Mündung wehrten unsere Truppen heftige feindliche Angriffe ab und vernichteten vorgedrungene Kräfte der Sowjets. 20 feindliche Panzer wurden dabei vernichtet. Am unteren Dnjestr südöstlich Orhei und nordöstlich Jassy scheiterten von Panzern unterstützte sowjetische Durchbruchversuche. Nordöstlich Jassy warfen schnelle deutsche Truppen den Feind zurück und nahmen ein wichtiges Höhenland. — Mehrere abgeschnittene feindliche Kampfgruppen wurden vernichtet.
Zwischen Stanislaw und dem weiterhin zu verteidigenden Tarnopol nahmen deutsche und ungarische Verbände gegen hartnäckigen feindlichen Widerstand erneut eine Anzahl Ortschaften. In den Kämpfen der letzten Tage hat sich hier die Tiger-Abteilung 506 unter Führung von Hauptmann Lange besonders bewährt.
Im Kampfgebiet von Kowel zerstückten unsere Truppen sowjetische Kampfgruppen.
Südöstlich Ostrow wurden laufende mit neu zugeführten Kräften und starker Schlachtliegerunterstützung vorgetragene Angriffe der Sowjets in erbitterten Kämpfen zum Teil im Gegenstoss abgeschlagen. In den letzten Tagen hat sich das 1. Bataillon des Luftwaffen-Jäger-Regiments 25 unter Hauptmann Gehrken besonders hervorgetan.
Wachfahrzeuge der Kriegsmarine schossen über der Narva-Bucht 4 sowjetische Bomber ab.

An der italienischen Südfront wurden gestern wiederum durch Stossgruppen mehrere Stützpunkte und Bunker des Gegners mit ihren Besatzungen in die Luft gesprengt.
Im Raum von Nettuno erzielten unsere Fernkampfbatterien in Materiallagern des Gegners starke Explosionen und anhaltende Brände.
Deutsche Kampf- und Torpedoflugzeuge führten in der letzten Nacht einen Angriff gegen den britisch-nordamerikanischen Nachschubverkehr im Mittelmeer. Sie vernichteten dabei im Seegebiet von Algier trotz starker feindlicher Abwehr aus einem Geleite 2 Zerstörer und beschädigten 6 Frachter mit 42.000 BRT durch Bomben- und Torpedotreffer so schwer, dass mit der Versenkung eines Teiles dieser Schiffe zu rechnen ist.
Am gestrigen Tage erlitten nordamerikanische Bomber bei Angriffen gegen Mittel- und Ostdeutschland erneut schwere Verluste. In heftigen Luftkämpfen und durch Flakartillerie wurden 129 feindliche Flugzeuge, darunter 105 viermotorige Bomber, abgeschossen. In mehreren der angegriffenen Orte, besonders im Stadtgebiet von Stettin, entstanden Schäden und Verluste unter der Bevölkerung.
Bei geschlossener Bevölkerung führten britische Bomber in der vergangenen Nacht einen Terrorangriff gegen die Stadt Aachen. Im Stadtgebiet entstanden Schäden, die Bevölkerung hatte Verluste. Trotz schwieriger Abwehrbedingungen wurden bei diesem Angriff sowie über den besetzten Westgebieten 22 feindliche Flugzeuge vernichtet. Einige britische Flugzeuge warfen ausserdem Bomben im Raum von Hannover.
Schnelle deutsche Kampfflugzeuge griffen in der letzten Nacht mit guter Wirkung Ziele in Ostengland an.
Sicherungsfahrzeuge eines deutschen Geleits brachten in der Loire-Mündung 4 britische Jagdbomber zum Absturz.
Unsere Unterseeboote versenkten 5 Schiffe mit 37.000 BRT sowie 2 Zerstörer und 1 Minenräuber.

Žarišče bojev na vzhodu

Berlin, 12. aprila. Na velikonočni ponedeljek so boljševiki nadaljevali z naraščajočo srditostjo svoje napade na severnih dostopih na Krim, severovzhodno od Tiraspolja, na področju zahodno od Pruta, pri Tarnopolu in na boljševski južnovzhodno od Ostrova. V vzhodni Bukovini, med Černovicami in Brodijem ter severno od Kovelja pa so napadale nemške čete in dosegle nameravane cilje.
Sovražnik si hoče z vedno silovitejšimi sunki na predmostju Perekop, iz vzhodno od tega ležečega predmostja Sivaša in z železniških nasipov južno in severnozahodno od Geničske priobitni dostop na Krim. Poskusi približanja našim predstražnim položajem ob vzhodnem delu Črnega morja so se izjalovili. Južno od Perekopa in na predmostju Sivaša so si boljševiki, ki so napadali v moči do polka in s številnimi oklepniki, pridobili nekaj ozemlja. Vdrle sile pa so naletele na pripravljene preostrežne črte, ki jih niso utegnile premagati. Močni oddelki bojnih letal so podpirali v drznih napadih v nizkem poletu obrambne boje. Lovci so ščitili bojne jate in sestrelili na področju Perekopa brez lastnih izgub 36 sovjetskih letal.
Severnozahodno od Odese so skužali Sovjeti, ki so v zadnjih dneh prodrli preko Rastelnaja, potisniti nemške bojne skupine, katere se nahajajo zahodno in severnozahodno od mesta, proč od Dnjestra. V hudih bojih so nemške čete skupno z letalstvom prepečile te namere. V protisunkih so si utrle nemške čete prosto pot ter zajezile sovražnika, ki je severovzhodno od Tiraspolja vdrl v nemške črte. V Besarabiji je uspešno nemškim grenadirjem in oklepniškim četam še bolj zožiti neko starejšo vdorno mesto ter se ojačiti svoje črte zahodno od Dnjestra.
Zahodno od Pruta še traja močan sovražni pritisk. S protinapadi so nemški oklepniški grenadirji in madžarske planinske čete zopet osvojile

južno od Stanislaw ležeče mesto Delatyn in s tem zaprle od tu proti jugu vodeče železnice in ceste.
Na področju med Černovicami in Tarnopolom so očistile nemške čete v zadnjih dneh priborjeno ozemlje od sovražnih preostankov. Junaško se boreča posadka v Tarnopolu je bila na velikonočni ponedeljek ponovno silovito napadena. Po zajetju nekaterih sovražnih vdorov v vzhodni in zapadni del mesta je v glavnem obdržala svoje položaje in zadalja neprestano naskakuječi sovjetski pehoti težke izgube. Pri Brodijih so nemški grenadirji s krajevnimi omejenimi sunki še bolj izgradili svoje izpostavljene črte in pri tem razbili nek sovjetski bataljon. V odseku Kovelja ter med Dnjestrom in Čavsi je sovražnik skušal zopet iztrgati nemškim četam njih ozemeljske pridobitve v zadnjih napadalnih nastopih. Na obeh mestih so se izjalovili boljševiški sunki.
Na severu vzhodnega bojišča so boljševiki osredotočili svoje napade v odseku južno od Ostrova. Tamkaj so napadli z več na sveže dovedenimi divizijami, vendar je dobro namerjen zaporni ogenj nemškega topništva odzvel njih naskokom vso silovitost. Zgolj na enem mestu je sovražnik utegnil vdreti v nemške črte. Tamkaj stoječe nemško težko orožje je uničilo večje število vdrlih oklepnikov in jih prisililo, da so se umaknili. Boji za očiščenje vdornega mesta, v katerem se je utrdila spremljevalna pehota, so še v teku. Ob Narvi so nemške čete razbile v nadaljevanju svojih napadov za izravnanje bojišča odpor sovražnih preostalih skupin.
Južno od Pskova je ostalo tudi na velikonočni ponedeljek mirno. Devetdnevni naskok več kot 20 sovjetskih strelskih divizij, ki jih je podpiralo najmanj 500 oklepnikov, okoli 220 baterij in 5 oddelkov minometalcev, se je prav tako izjalovil. Večidel sovražnikovih oklepniških oddelkov je razbilo težko orožje.

Silno ogorčenje v Belgiji

Bruselj, 11. 4. Belgijski tisk prinaša z velikimi naslovi ter z globokim ogorčenjem poročila o najnovejšem napadu angloameriškega letalstva na bruseljska predmestja. Trenutno so našli 21 mrtvih in 70 težko ranjenih. Kake 200 hiš so bombe porušile. »Pays Reel« piše: »Kot La Louviere, Courtrai in Ostende, je moral tudi Bruselj občutiti obisk svojih osvobodilcev, ki so si zelo taktno izbrali prav Veliko noč — ta veliki krščanski praznik — za svoje zločinsko dejanje.« Ze na veliko soboto so Angloamerikanci napadli mesto Hasselt z oko-

lico. Razdiralne bombe so ubile 58 ljudi, 30 prebivalcev pa ranile. V ponedeljek dopoldne je bil Hasselt znova bombardiran. Ob življenje je prišlo nadaljnjih devet oseb. V noči na veliki ponedeljek so doživela lileška predmestja strahovalni napad na delavska naselja in bivališča civilnega prebivalstva. Reševalni ukrepi francoskih oblasti ter raznih pomožnih organizacij so se takoj pričeli. Do torka opoldne se je zvišalo število ubitih Francozov na 230. Zaradi visokega števila težkih ranjencev domnevajo, da bo število mrtvih še naraslo.

129 severnoameriških letal sestreljenih

Berlin, 12. aprila. Nemška letalska obramba je opoldne dne 11. aprila dosegla nov velik uspeh v borbi proti severnoameriškim bombniškim oddelkom, ki so v izredno močni zaščiti lovcev za dolge polete vdrli nad srednjo in severno nemško ozemlje. Nemški lovski in rušilni oddelki so po dosedanjih ugotovitvah sestrelili skupno s protiletalskim topništvom 129 severnoameriških letal, od tega 105 štirimotornih bombnikov.

Romunsko vojno poročilo

Bukarešta, 12. aprila. Sredino romunsko vojno poročilo se glasi:
Na severu Krima, kjer napada sovražnik z nadmočnimi pehotnimi, oklepniškimi in letalskimi silami, so nemško-romunske čete še vedno v težkih obrambnih bojih. Zahodno od Odese so se nemško-romunske sile načrtno umaknile ter pri tem zadale sovražniku velike izgube.
V Srednji Besarabiji ni bilo kakih posebnih dogodkov.
V severni Bukovini so nemške oklepniške enice skupno z deli romunskih čet napadle z boka sovražnikova napadalna čela, jih razbila ter jih vrгла z velikimi izgubami nazaj. Krajja Pedul Illoai in Tg. Frumos sta bila zopet osvojena.

Zahteve po Churchillovem odstopu

Stockholm, 11. aprila. »Nya Dagligt Allehanda« poroča iz Londona o dveh kongresih Commonwealth stranke ter neodvisne delavske stranke. Kongres Commonwealth stranke je sprejel resolucijo, v kateri zahteva takojšen Churchillov odstop. Neodvisna delavska stranka je sprejela več resolucij, izmed katerih ena odklanja sodelovanje z »malomeščanske in za vojno navdušeno« Commonwealth stranko. Neka druga spomenika, ki je predlagala prekinitev vseh odnosov z laburistično stranko, ni bila sprejeta.

Novi nemiri v Fezu

Algiciras, 11. apr. V maroškem mestu Fezu, ki je glavno središče vseh nemirov ter trdnjava maroškega nacionalizma, je prišlo do novih krvavih spopadov med maroškimi rodoljubi ter deguallovske policije. Ko je policija hotela ustanoviti svoje postaje v Medini (okraj domačinov), jo je obkolila z vseh strani razjarjena množica, ki je hotela proti temu protestirati. S strelom in zidov je pričelo deževati na policijo kamenje z opek, lonci in posodami. Razjarjena množica, tudi žene in otroci, je hotela kamenjati deguallovske izvršilne organe ter jih je napadla s svojim enostavnim orožjem. Ker so se stražniki branili s strelnim orožjem, je bilo v mestu mnogo mrtvih in ranjenih.

Nova petrolejska vojna?

Stockholm, 12. aprila. Pod naslovom »Nova petrolejska vojna« piše »Nya Dagligt Allehanda«: Sklep severnoameriške vlade, da se aktivno udeležijo izkoriščanja petrolejskih vrelcev na Srednjem vzhodu, lahko popolnoma upravičeno smatramo kot novo obdobje v »borbi za petrolej« in kot predznak na novo prebujenega ameriškega petrolejskega imperializma. Posebno značilno je uradno ameriško utemeljevanje za to aktivnost. Amerikanci namreč pravijo, da mora biti »severnoameriška preskrba s petrolejem za primer nove vojne zagotovljena«. Takšna zagotovitev pa zahteva obsežne politične in strateške ukrepe, ki pa bodo kaj težko premostili že po prejšnji svetovni vojni opaženo nasprotje med angleškimi in severnoameriški interesi, temveč ga bodo le še bolj zaostrili.

Washington se pripravlja na tretjo vojno

Zeneva, 11. aprila. Dočim se morajo ameriški vojniki daleč od domovine boriti za Rooseveltovo židovsko-imperialistično vojno, se washingtonski oblastniki že bavijo z določanjem programa za tretjo svetovno vojno, ne da bi povedali, proti komu bo naperjena. »Za zaprtimi vrati« proučuje ameriška vlada gigantski načrt, ki bo omogočil Združenim državam, da bodo prestale prva tri leta tretje vojne, poroča »Associated Press«, ki tudi pravi, da predvideva ta načrt nabavo ogromnih surovinskih zalog v skupnem znesku 5 milijard dolarjev. Ba je prišlo na tajnih sejah do izredno živahne debate, ki so se jih udeležili zastopniki vojske in mornarice, Bele hiše, uprave za dobavo po zakonu o posojilih in najemu, tovarni, ki proizvajajo vojno blago ter rudarskega urada.
Po informacijah ljudi, ki so se seji udeležili, nameravajo ob koncu te vojne zaseči vse razpoložljive rude. To bi pomnilo pričetek zbiranja ter istočasno preprečilo dumping, kar bi bilo ameriški rudarski industriji le ugodno, ker bi se tako preprečil nagel padec cen ob koncu vojne.
Nadalje naj bi vse zaloge rud v Ameriki sami ostale toliko časa nedotaknjene, dokler ne bo kongres ugotovil, da je nastopilo novo »narodno blagostanje« ter s tem dovolil uporabo ameriških rudnin. Vse te zaloge smatrajo namreč sedaj za »prvo obrambno črto« Združenih držav. Končno upajo, da bo dejstvo, da bo inozemstvo za vse to vedelo ter obstoj takih zalog v Združenih državah dovolj močno svarilo za vse tuje sile, da si ne bodo upale pričeti z novo vojno. List poroča, da postaja vprašanje o »nadzornem uradu za surovinske zaloge«, ki naj bi ga tvorili člani veleindustrije, ki bi jih s privolitvijo senata imenoval predsednik

Obrambni uspehi na jugu vzhodnega bojišča

Važno višinsko ozemlje severnovzhodno od Jassyja zavzeto
Srditi sovjetski napadi južnovzhodno od Ostrova s protisunkom odbiti - Nemški topniški uspehi na področju Nettuna
Težke izgube severnoameriških in angleških strahovalnih bombnikov - Nemške podmornice potopile 37.000 ton

Führerjev glavni stan dne 12. aprila. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:
Na severnem bojišču Krima so se nemške in romunske čete med hudimi boji umaknile na dalje južno ležeče položaje. Veliko število sovražnih oklepnikov je bilo uničenih. V teku umikalnih premikov, pričeti tudi na polotoku Kerč, sta bila po razdejanju vseh vojno važnih naprav izpraznjena mesto in pristanišče Kerč. Težki boji z boljševiki, ki ostro pritiskajo, se nadaljujejo.
Pri Ovidiopolu vzhodno od izliva Dnjestra so naše čete odbile srdite sovražne napade in uničile prodirajoče sovjetske sile. Dvajset sovražnih oklepnikov je bilo pri tem uničenih. Ob spodnjem Dnjestru jugovzhodno od Orgejeva in severovzhodno od Jassyja so se izjalovili z oklepniki podprti sovjetski prodorni poskusi. Severovzhodno od Jassyja so vrgle hitre nemške čete sovražnika nazaj in zavzele neko važno višinsko ozemlje. Več odrezanih sovražnih bojnih skupin je bilo uničenih.
Med Stanislawom in Tarnopolom, ki se še naprej žilavo brani, so zavzeli nemški in madžarski oddelki ponovno navzlic trdovratnemu sovražnemu odporu večje število krajev. V bojih zadnjih dni se je tukaj posebno odlikoval 506. oddelk Tirov pod poveljstvom stotnika Langeja.
Na bojišču pri Kovelju so naše čete razbile sovjetske bojne skupine.
Jugovzhodno od Ostrova so bili stalni sovjetski napadi, izvedeni z novo dovedenimi silami in z močno podporo bojnih letal, v ogorčenih bojih in to deloma v protisunka odbiti. V zadnjih dneh se je posebno odlikoval 1. bataljon 25. letalskega lovskega polka pod poveljstvom stotnika Gehrkena.
Stražne ladje vojne mornarice so sestrelile nad zalivom Narve štiri sovjetske bombnike.
Na italijanskem južnem bojišču

so večeraj ponovno udarni oddelki pogнали v zrak več nasprotnih oporišč in bunkerjev z njih posadkami.
Na področju Nettuna so povzročile naše daljnostrelne baterije v nasprotnih skladiščih goriva močne eksplozije in daljše požare.
Nemška bojna in torpedna letala so izvedla v minuli noči napad proti anglo-severnoameriškemu oskrbovalnemu prometu v Sredozemskem morju. Pri tem so uničila na morskem področju pri Alžiru navzlic močni sovražni obrambi iz nekega konvoja dva rušilca ter poškodovala z bombami in torpedi šest tovornih parnikov z 42.000 tonami tako težko, da je računati s potopitvijo dela teh ladij.
Večeraj so utrpeli severnoameriški bombniki pri napadih proti srednji in vzhodni Nemčiji ponovno težke izgube. V srditih letalskih bojih in s protiletalskim topništvom je bilo sestreljenih 129 sovražnikovih letal, od tega 105 štirimotornih bombnikov. V več napadenih krajih in to posebno na mestnem področju Stettina je nastala škoda in izgube med prebivalstvom.
Pri strnjeni oblaci odeli so izvedli angleški bombniki v minuli noči strahovalni napad na mesto Aachen. Na mestnem področju je nastala škoda, prebivalstvo je imelo izgube. Navzlic težavnim obrambnim pogojem je bilo pri tem napadu kakor nad zasedenimi zapadnimi ozemlji sestreljenih 22 sovražnikovih letal. Nekaj angleških letal je vrh teče odvrlo bombe na področje Hannovera.
Hitra nemška bojna letala so napadla v zadnji noči z dobrim učinkom cilje v Vzhodni Angliji.
Zaščitne ladje nekega nemškega konvoja so sestrelile v izlivu Loire štiri angleške lovske bombnike.
Naše podmornice so potopile pet ladij s 37.000 tonami ter dva rušilca in enega iskalca min.

Tri leta neodvisne Hrvatske

Zagreb, 12. aprila. V Zagrebu so svečano proslavili tretjo obletnico ustanovitve Neodvisne države Hrvatske. Vse mesto je bilo v zastavah. V glavnih cerkvah so bile zahvalne službe božje. Poglavljen je sprejel člane vlade in svoje najozje sodelavce, da se jim je zahvalil za njih nesebično delo v korist utrditve notranjega in zunanega položaja države. Nato jim je predal Poglavljen podeljena odlikovanja.
V imenu odlikovancev se je zahvalil ministrski predsednik dr. Nikola Mandić, ki je poudaril, da bodo z naraščanjem težav in nevarnosti tudi tisti sile, ki se pozitivno zbirajo okoli Poglavljen, postale še močnejše.
V »a«-u so govorili notranji, vojni in železniški minister ter šef propagande. Notranji minister dr. Lorković je izjavil, da je danes nad 300.000 sinov Hrvatske v boju za obrambo domovine evropskih narodov. Vsi ti Hrvati vedo dobro, za kaj se borijo. Železniški minister in vojni minister Ante Vokić je poudaril, da z nevarnostjo prihaja vedno bolj do izraza veselje do boja, volje do odpora ter duhovna in gmotna odporna sila hrvatskih vojakov. Narodna svoboda in državna neodvisnost

sta dobrini, ki ju ume narod nad vse ceniti in ki ju hoče pod vsemi okolnostmi braniti. Šef propagande Ivo Bogdan je dejal med drugim: Hrvati so bili dokazali, da ne vedo samo umirati za Hrvatsko, temveč tudi živeti. Leta 1918 se ne more več povrniti. Zgodovina pa nam mora dati nauk, da se mora vzdržati vse, kar koli utegne priti.
V okviru svečanosti je bilo tudi več političnih in kulturnih prireditev. V umetniškem paviljonu so v prisotnosti najvišjih zastopnikov vojske, ustaškega pokreta in zasebnih prijateljskih držav odprli razstavo »Tri leta hrvatske literature in tiskaa«. Šef propagande Ivo Bogdan je v govoru poudaril, da je ta razstava dokaz, da hrvatski narod ni svoje kulturne ustvarjalne sile izgubil niti v teh treh težkih letih, ko se je večidel sil moral uporabiti za obnovo in obrambo zopet ustanovljene Neodvisne Hrvatske države.
Na praznik ustanovitve države je bila tudi krstna predstava prvega hrvatskega zvočnega filma »Lisinski«. Svečani predstavi so prisostvovali člani hrvatske vlade, ministrski predsednik dr. Mandić in diplomatski zbor.
Poglavljen je prebil dan kot običajno pri svojih kockah in pri ranjenih. Pri jahanju skozi zagrebske ulice ga je prebivalstvo prijazno pozdravljalo.

Zagreb, 12. aprila. Na obletnico ustanovitve Neodvisne države Hrvatske je sprejel Poglavljen brzojavne čestitke suverenov in državnih poglavarjev zavezniških in prijateljskih držav. Ministrski predsednik dr. Mandić je sprejel od nemškega zunanjega ministra v Ribbentropa brzojavko, v kateri mu v imenu nemške vlade ter v lastnem imenu najprisrčnejše čestita k triletnici Neodvisne države Hrvatske.

Kratke vesti

Zagreb. Poglavljen je imenoval ministra za opustošena ozemlja dr. Mehmeda Alajbegovića za namestnika trgovinskega ministra dr. Vrančića, dokler se ta mudi v inozemstvu.
Zeneva, 11. aprila. Danes so se pričeli razgovori med Edenom in namestnikom ameriškega zunanjega ministra Stettinijem. Izjava, ki je bila objavljena po konferenci pravi, da sta se politika dotaknila vseh vprašanih znanje politike. Razgovorov se je udeležil tudi ameriški poslanik v Londonu Winant.
Amsterdam. Reuter javlja, da je odpotoval bivši grški kralj iz Londona v Kairo, da bi tamkaj »pri viru« proučil grško ministrsko krizo.

Stockholm. Pred kratkim iz Sovjetske Zveze v Italijo vrnivši se boljševiški poglavar Palmiro Togliatti je imel v torek v Neaplju svoj prvi veliki govor. O monarhiji je izjavil med drugim: »Pač ni potrebno biti v dvomih, kako bo končno to vprašanje rešeno.«
Stockholm. Da bi Irsko še bolj izolirali, pričakujejo sedaj po vesti »Associated Pressa« najostrejšje ukrepe. Najprej nameravajo prepovedati vsa nevladna plovba v Irsko.

Reorganizacija romunskega zunanjega ministrstva

Bukarešta, 11. aprila. S posebno uredbo je bila izvršena že napovedana reorganizacija romunskega zunanjega ministrstva. Ministrstvo je dobilo štiri oddelke, ki bodo reševali politična, gospodarska, pravna in kulturno-novinarska vprašanja. Odsek za kulturo, tisk, propagando in informacije bo tvorilo pet članov iz vrst romunske akademije, romunskih znanstvenih institutov, univerzitetnih profesorjev, znanih novinarjev ter ostalih strokovnjakov.

Boljševiški državni kapitalizem je bič za delavca

Resnično stanje ruskega delavstva, ki je postalo pod komunističnim socialnim sistemom brezpravna masa sužnjev

Komunistični razbojnik na mitingih našim delavcem in malim ljudem obljublja raj na zemlji za takrat, ko bo komunizem popolnoma zmagal in prevzel vso oblast v svoje roke.

Da pa komunizem raja nikdar ustvaril ne bo, to dokazuje Rusija s svojo 25 letno »socialistično« državo. V tem času se je že moglo nekaj napraviti in ruski delavec bi v svoji delavski državi moral postati gospod nad gospodi, moral bi živeti kakor v raju. Resnica pa je drugačna. Ruski delavec ni gospod, temveč je čisto navaden suženj, saj nima niti ene izmed pravic in svobod, ki jih uživa sleherni evropski delavec.

Strok. delavske organizacije

Strokovna organizacija štiti delavca pred izkoriščanjem kogar koli. Tudi v sovjetski Rusiji so se po revoluciji ustanovile strokovne organizacije. Strokovnih delavskih zvez je bilo prvotno 23, sedaj pa jih je 45. Članstvo v strokovnih organizacijah je prisilno in delavci plačujejo od svoje plače 1—2% prisilne članarine.

Te strokovne organizacije že od vsega početka opravljajo vsa dela, ki so v korist komunistične stranke, postransko pa štiti tudi interese delavcev, a seveda le v toliko, kolikor niso v nasprotju s stranko.

Upravni aparat organizacij

Upravni aparat, ki vodi vso ogromno delovno organizacijo, znaša pri nekaterih podjetjih do 40%. In kaj dela ta upravni aparat? Kontrolira delavce in pisari cele gore papirja. Ta upravni aparat je pod vodstvom komunistične stranke. Na sedem delavskem kongresu je Tomski izjavil: »Ne bomo skrivali pred nikomer, da je delovanje strokovne organizacije vodeno po komunistični stranki, da je bilo vodeno in da bo vodeno tudi v bodoče.«

Ze od vsega početka je glavna naloga rdečih sindikatov, da zvišajo količino dela, da zmanjšajo proizvodne stroške in da izboljšajo kakovost proizvodov. Ni torej glavna naloga komunističnih sindikatov, da varujejo delavca, ampak nasprotno, da ga priganjajo k delu, da iz njega čim več iztisnejo, ga ponižujejo v brezdusno orodje. Sovjetski sindikati ne štijo delavca pred delodajalcem, to je pred državo, ampak so najmočnejše orodje države za zatiranje in izrabljanje delavstva. O kakih svobodnih delavskih organizacijah, ki so ponos evropskega delavstva, v Rusiji sploh ni mogoče govoriti.

Delavske plače

Najvažnejše poglavje delavskega vprašanja so delavske plače. O plačah odloča v Rusiji v končni in zadnji instanci komunistična stranka, ker ta ima v vseh vprašanih neomejeno oblast. Seveda pa ne odločajo o plači prve instance v tovarnah, temveč osrednji organi, ki imajo zaradi skrajne centralizacije vso oblast v rokah. Resolucije vseh strankinih kongresov od leta 1923 dalje sklepajo o političnih navodilih glede plač. Delavske organizacije so torej izvršilni organ komunistične stranke, v kolikor se tiče delavskih plač.

Plače se odmerjajo v načelu iz čisto političnih razlogov, med katerimi so: plače ne smejo povzročiti bega iz dežele v mesto, dalje načelo neenakovrednosti posameznih delavskih slojev za ohranitev diktature, načelo, da plače neugodno vplivajo na gospodarstvo komunistične stranke.

Ta načela se dokaj čudno slišijo, posebno če pomislimo, da komunisti pri nas obljubljajo izenačenje plač. Isto so v začetku obljubljali tudi v Rusiji. Govorili so: pri nas bodo vsi delavci dobili v vseh gospodarskih panogah prejemali enake plače. Ne glede na značaj dela, ki ga kdo opravlja, bo dobil od države vsak toliko, kolikor je njemu in svojem potrebno za življenje!

Cas pa je dokazal, da boljševiki tudi te svoje osnovne obljube niso mogli izpolniti. Ze v prvi dobi so morali uvesti delovne kategorije, po katerih so se plače ravno po opravljenem delu. Toda šli so še dalje. Plačno tarifo je bilo treba še bolj izpremeniti, zato so uvedli 8 plačnih razredov, ki naj bi ustrezali različni kvalifikaciji dela. Da bi pa delo še bolj podnetili, so namesto plače na uro uvedli plačo od kosov ter so na ta način uvedli delovni iestav, ki so ga komunistični voditelji

vseh časov in v vseh državah pobijali kot najbolj priganjaški sistem dela, ki nikakor ni v skladu s častjo delavca-človeka. Ta, pri nas tako osovraženi akordni sestav dela, pa se je v Rusiji silno naglo stopnjeval. To stopnjevanje je naraslo za 800 do 1300%. To se pravi: če 100 delavec opravlja svoje delo za urno plačo, je povprečno 1000 delavcev plačanih na akord. Kaj bi napravili naši delavci, ko bi jih tako naganjali pri delu?

Stopnjevanje akordnega sestava dela

Plače akordnega dela pa se niso dejansko odmerjale po višini storjenega dela v akordu, ampak v sorazmerju z izvršenim delom na uro. Ko je gospodarski načrt zahteval, da se zviša produkcija za 40 do 70%, je bila postavljena tudi nova lestvica za dosego minimalnih plač na osnovi najnižje količine izvršenega dela. Dela-

vec, ki poveča delo za 20%, dobi po novi tarifi zvišano plačo samo za 8%, če pa delo zviša za 60%, dobi povišek plače za 40%. Toda koliko je delavec, ki bi zmogel tako zvišano delo za daljšo delovno dobo? Pri boljševiškem delovnem sestavu gre torej za izrazito tlako in se uporabljajo najbolj nečloveška sredstva samo zato, da se iz delavca iztisne čim večji donos proizvodnje. Teža plačanega sestava doslej še ni vpljval noben ameriški in evropski kapitalist.

Načelo, da ima delovno ljudstvo pravico do enakih plač, so boljševiki uradno odpravili. Stalin je 17. XI. 1931. leta na I. kongresu stahanovcev dejal: »Socializem je treba tako razumovati, da mora vsakdo v socialistični družbi delati svojim zmožnostim primerno, zato pa dobi od družbe tako plačo, ki ustreza njegovim potrebam.« S tem pa je sam vodja boljševizma za sovjetsko gospodarstvo sprejel načelo, na katerem temelji kapitalistični družabni red.

Evropski socialni načrt

Te dni je bil v Šleziji se-stanek vodilnih socialnih politikov evropskih narodov, na katerem so razpravljali o bodoči osnovi socialnega reda v Evropi. Na zasedanju so sestavili zaključni protokol, ki obsega 17 točk, katere v naslednjem prinašamo:

1. Izhodišče vsakega socialističnega reda je narodna skupnost, njej se podreduje vsi posamezni interesi, le ona zagotavlja življenje in nadaljni obstoj osebnosti. Socialna politika se zaradi tega ne more omejit na to, da bi služila občasnim prednostim posameznih oseb in skupin. Socialna politika je skup vseh načel in ukrepov, ki trajno zagotavljajo zdravo sorazmerje vseh članov narodne skupnosti brez ozira na to ali so samostojni ali odvisni.

2. Skupnost je le tedaj zmožna življenja, če se lahko opira na osebnosti, ki so v položaju in hočejo pri vsakem svojem dejanju vzeti nase največjo možno mero odgovornosti napram skupnosti. Če se to ne bi zgodilo, potem bi postala skupnost brezbarvni kolektiv.

3. Storitve je skupnost vseh služb, ki jih opravlja posameznik v narodni skupnosti na vseh poljih narodnega življenja. Storitve za skupnost določa socialni položaj in stopnja osebnosti. S tem postane storišče središče socialnega reda.

4. Izpolnjena dolžnost dela je predpostavka za pripadnost k narodni skupnosti in k udeležbi na njenih pravicah. Nasprotno odpira pravica do dela vsakemu članu ljudske skupnosti možnost osvoboditve iz stalne nesigurnosti obstoja, kar je bilo značilno za socialno usodo zadnjih stoletij.

5. Centralno stališče storitve in dela v socialnem redu vodi k odraščanju vseh predprav, ki ne temelje na osebni zastavitvi v delu.

6. To stališče vodi pa tudi k zahtevi, da morajo biti na razpolago vsakemu članu skupnosti vse možnosti izobrazbe in nadaljnega razvoja, ki odgovarjajo njegovi nadarjenosti. Pravica do izobrazbe odpira pot do socialnega dviga.

7. Pri vsej nujnosti načrtnega vodenja delovne sile bo narodna skupnost skrbela za to, da bodo delavci lahko stremeli — zahvaljujoč se njeni pomoči z izobraženimi in pospeševanimi nadarjenostmi — k takemu prostoru za delo, ki odgovarja njih znanju in potrebam skupnosti.

8. Vsak osebni vzpon bi bil brez haka, če ne bi bilo poskrbljeno za podporo družine kot osnovne celice naroda. Osebnost mora svoj položaj, ki si ga je pridobila s svojo storitvijo v narodni skupnosti, opravičiti tudi z ustanovitvijo in razvojem zdrave družine. Zaradi tega končnega cilja mora zopet skrbeti narodna skupnost, da bo vsaki družini na razpolago dovolj stanovanjskega prostora in zadostnih sredstev za obnovo.

9. Vsaka osebnost mora tvoriti svojo usodo na lastni odgovornosti. Narodna skupnost pa bo poskrbela za to, da noben njen ne bo prišel brez lastne krivde v stiski, a to garantira varnost življenjskega večera, varnost pri bolezni, invaziji in strašno kravdo izvedlo v letu 1917 in dalje. Slično »nacionalno gibanje«, ki naj privede v judovsko internacionalno in komunizem, vidimo pri nas, kjer vodijo »osvoboditev narodov« in »slovenstvo« — Jud Bebler in še nekateri poljudje, ki sami pravijo, da se v njih žilah pretaka tudi judovska kri. Našo OF vodijo masoni in vodijo jo tako, kakor so masoni vodili vse pokrete po svetu, v prilog judovstva in judovske nadoblasti nad svetom.

Kakor je naš komunizem sam po sebi sleparija, tako je tudi ves komunizem po svetu sleparija, sredstvo, da spravi judovstvo ljudi v materialno odvisnost in duhovno suženjstvo. Samo na ta način bi bilo mogoče Judom obvladati svet in uvesti svoj despotizem, mejskanski kraljestvo na zemlji.

To je jasno pisal pred sto leti jud Baruch Levy judu Karlu Marxu kot smernice za njegovo razdiralno delo, in to vidimo jasno v sionskem protokolu (XV/10): »Ideja o splošni enakosti je javno kršenje najvišjega zakona narave, ki je ustvarjala že od pričetka sveta različna bitja in ki je dodeljevala odlično vlogo — individualnosti.«

Naš komunizem ni tedaj nič drugega kot duhovni samomor, s katerim

ljudnosti in nasečnosti kakor tudi preživljanje vdov in sirot. Pravica do socialne varnosti izvira za vsakega posameznika iz izpolnjevanja njegovih dolžnosti kot pripadnika naroda brez ozira na primer, če je samostojen ali nesamostojen, na socialni položaj in način pobiranja prispevkov.

10. Pravici do dela odgovarja pravica do pravične plače za vsako delo. Pravična meza predpostavlja merilo vrednosti dela in osebne storitve brez ozira na vse peripetije gospodarskega položaja in konkurenčnih razmer.

11. Sorazmerje med mezo in storitvijo pa se da trajno vzdržati le, če se dvigne skrb za socialno pravičnost do vladajočega načela ljudskega življenja, ki mora biti v vseh dejanjih narodne skupnosti in osebnosti.

12. Ljudsko zdravje in telesno ter duhovno izboljšanje so nosilni stebri trajnega socialnega reda in jih je treba zato velikopotezno gojiti.

13. Udeležba pri kulturnem življenju narodne skupnosti stori šele delavca za polnopravnega člana narodne skupnosti. Dovolj prostega časa in skrb za bivanje v tem prostem času skladno s kulturnim stanjem naroda spadajo torej k najvažnejšim nalogam socialne politike. Zakrožen življenjski način, ki odgovarja ljudskim in krajevnim potrebam.

14. Socialni mir zahteva ljudskemu blagostanju primerno ureditev zemljiške posesti, kmetijstva kot sploh vsega podeželskega življenja. Zdravo kmetško ljudstvo mora tvoriti temelje socialističnega reda tudi v kmetijstvu.

15. Ljudski socializem je skup pameti in pravičnosti pri urejanju socialnih vprašanj. Zato je v zavestnem nasprotju z liberalizmom in kapitalizmom kakor tudi z marksizmom vseh vrst. Ne more se omejevati samo na nekatera področja. Zaradi tega zahteva tudi vodstvo v gospodarstvu po socialističnih načelih.

16. Narodna skupnost izključuje vsako vrsto stanovskega in skupinskega egoizma. Zato tudi premaguje vse poskuse izkoriščanja in proletariizacije ljudi. S tem, da se narodi priznavajo k ideji narodne skupnosti, tvorijo predpostavke za socialistično Evropo brez proletarev.

17. Katera pota naj ubere posamezen narod, je odvisno od razmer in predpostav, ki vladajo pri njem. Socializem ni nikak shema, ki bi se lahko vsilila življenju narodov, temveč je ideja, da se popolnoma razvije življenje evropskih narodnih skupnosti. Praktični socializem bo ubral najrazličnejša pota, da bo prišel od lokalne ideje do stvarnosti ljudskega socializma.

To so načela, ki jih je sprejelo uvodno omenjeno zasedanje. Da bi se pa čimprej dosegla tozadevna izmenjava misli med posameznimi narodi, je bilo sklenjeno še nadalje, da naj se uvede stalna izmenjava misli, poročil in informacij in literature med zainteresiranimi osebami in organizacijami. Nadalje naj se izda priročnik evropske socialne politike, da bi se omogočilo medsebojno razumevanje in končno naj se ustvari »znanstvene podlage za socialno statistiko, ki bo osvetlila znanstvene predpogoje evropske skupnosti.

se človek odreče svoji individualnosti ter dostojanstvu in se podvrže enakosti brezlične množice.

Dostojevski opisuje »duhovno stran komunizma v svojih »Besih«: »Nagovorite štiri člane krožka, da zadavijo petega, češ da misli ovaditi; prelita kri jih zveže še tisti hip v en sam voz. Vaši sužnji postanejo, ne bodo si upali upirati se in zahtevati obračuna. Naš nauk je v svojem bistvu zanikanje časti, in za odkrito pravico do brezčastnosti je najlažje zvabiti ruskega človeka za seboj. Pravica do brezčastnosti — da, potem prihitite vsi na našo stran, niti eden ne ostane tam... Vsi člani družbe nadzorujejo drug drugega. Dolžnost ovdabe je skupna za vse. Vsak je lasten vsem, vsi vsakemu. Vsi so sužnji in v suženjstvu enaki; v skrajnih slučajih obrekovanje in umor, toda glavno je enakost. Prva stvar je znižanje izobrazbe, talentov in ved... Višje zmožnosti so vedno segale po oblasti. Sužnji morajo biti enaki. Kjer le malce zadisi po rodbini ali ljubezni, se takoj rodi želja po lastnini. Toda mi zadošimo to željo: mi pustimo v svet pijanstvo, nepravilnost in ovadništvo, mi razširimo nepravilno pohujšanje ter zadošimo slehernega velcuma v zibelki. Vse na isti imenovalec, popolnoma enakost povsod. Suženj mora imeti vladarja!«

Ti vladarji so Judje!

Se preden so bili sionski protokoli sestavljeni oziroma prečitani v Baselu,

Udarniki in tekme

Komunistična stranka v Rusiji je za večjo in kar najcenejšo produkcijo iznašla dva nova delovna sestava: sestav udarnikov in sestav socialističnih tekem.

Udarniki so delavske čete, ki jih po večini sestavljajo komunisti, ki se obvežejo, da bodo storili več, kot določa zakonita obveznost dela. Ti udarniki delajo tako rekoč noč in dan in celo v dela prostih dneh.

Socialistične tekme se vrše med dvema delavskima brigadama, ki med seboj tekmujejo, katere bo izvršila v istem času večjo količino dela. S temi sestavi je vodstvo komunistične stranke hotelo postaviti dober zgled delavstvu in ga vzpodbuditi k posnemanju. Ker pa tudi ti sestavi niso dosegli svojega namena, so boljševiki vpejali nov priganjaški sestav-stahanovstvo.

Stahanovstvo

Stahanovski sestav so boljševiki uvedli leta 1935, prav v tistem času, ko so bile odpravljene živilske nakaznice, kar je povzročilo velik dvig cen, dočim so delavske plače ostale pri starem.

Stahanovstvo je v svojem bistvu preprosta reč. Rudar Stahanov je prišel na misel, da bi namesto odkopavanja premoga, nakladanja, podpiranja obokov in drugih vzporednih rudarskih del, ves delovni dan kopal samo premog in to s stroji, ki so mu bili na razpolago. Dosegel je s tem, da so bili stroji cel dan v rabi, kar preje ni bilo in tako mu je uspelo, da je izkopal v šestih urah 120 ton premoga, to je 7krat več, kakor ostali delavci. V resnici pa je napravil delo, katerega bi napravil vsak drug delavec. Boljševiška oblast je namesto prezra postarskega dela, ki so jih namesto Stahanova morali opraviti drugi delavci. Iz rekorda je napravila zakon, da se mora povsod tako delati.

Stalin je na kongresu stahanovcev izjavil: »Mnogi mislijo, da se bo socializem uveljavil na ta način, da bomo vse ljudi izenačili na isto stopnjo. A to je napačno. Potrebujemo takšnega načina dela, ki bo zaostalega delavca prisilil, da bo dohitel tovariša, ki koraka spredaj.« Po izjavi Stalina, torej nobena se tako trda delovna metoda ni odveč in vsaka mora delavca prisiliti, da izvrši čim večjo količino dela. To so prijatelji delavcev!

Za minimalno mezo najmanjšo količino dela

Plače se razlikujejo po podjetjih, po poklicih, po delovni storitvi, torej tako kot v kapitalističnih državah. Je pa v boljševiški Rusiji še neka posebnost in sicer trda posebnost, ki je ne pozna nobena kapitalistična država. Ta je: vsak delavec mora napraviti najmanjšo količino dela, da dobi minimalno plačo. Kdor te najmanjše količine dela ne napravi, ne dobi najmanjše plače. Dobi le toliko odstotkov, kolikor odstotkov določenega delarja je izvršil. Delavec, ki izvrši mesečno samo 70% določenega dela dobi namesto 200 rubljev mesečno, samo 140 rubljev.

Vse kapitalistične države poznajo minimalno plačo in do te je delavec uoračilen ne glede na količino izvršenega dela. Tako je tudi pri nas, ni pa tako v boljševiškem raju!

»Delo za vse«

Komunisti obljubljajo, da bodo popolnoma odpravili brezposelnost, ker ne marajo imeti ne brezposelnih ne lenuhov. V Rusiji danes brezposelnih ni. Pa jih tudi v mirni dobi ni bilo veliko, ker je vlada segla po takih sredstvih, ki bi se drugod smatrala za nečloveška. Taka sredstva so: leta 1930 je bila izdana naredba od delavskega komisarata, ki prepoveduje svojevoljno spremembo dela, kakor tudi vsak prekršek zoper disciplino in delovni red. Kdor se je pregrešil, je ob delo, ali pa ga pri novi namestitvi zadnji dobi. To se pravi, da delavec ne sme zapustiti delavnice ali tovarne iz lastnega nagiba, če se noče izpostavit smrti za lakoto.

Brezposelne podpore so ukinjene že od leta 1930. Delavec je tako zakonito prisiljen, da prime za vsako še tako poniževalno delo, pa tudi za delo, ki ne bi odgovarjalo njegovim telesnim zmožnostim in silam. Kdor takega dela ne bi hotel sprejeti, je izven zakona in prava, zanj se država in družba ne brigata več in življenje teh ljudi je neprimerno težje kot življenje brezposelnih.

Kako sodijo Judje sami o stanovih? »Potrebno je predavati v narodnih šolah o delu, o ustroju človeškega življenja,

Iz Trsta

Borci za domovino. Misel slovenskih narodnih varnostnih straž si pridobiva vedno več tal v vsej deželi. Razveseljuje se množično številu onih, ki stopajo v njih vrste, še bolj pa raste priznanje, ki ga uživajo domobranci v mestu in na deželi. Odraslega priznanja je članek, ki ga je priobčila »Adria-Zeitung« v svoji številki od 9. aprila. V toplo pisani besedi, ki zavzema skoraj pol zadnje strani in jo osvetljuje 2 zanimivi sliki, pripoveduje novinar g. K. Ball o organizaciji varnostnih straž, njih razvoju in življenjski nujnosti za deželo. Pravi, kako se domobranci skrbno in vztrajno vežbajo, kako so borbeni in kako je v njih živa zavest, da s svojim nastopom proti komunizmu varujejo dom in rod.

Tatvina v glavni zalogi tobaka. Pretekli četrtek zjutraj je pripeljal pred zalogo tobaka, ki je v Lloydovem stolpu tovarni avtomobil, iz katerega je izstopilo pet neznanec. Brez besed so zgrabili čuvalja in ga zaprli v bližnji barak. Potem so vdrl v zalogo in odnesli za 200.000 lir raznih cigaret in cigar. Ko so naložili na avtomobil, so se lahko spet mirno odpeljali. Čuvaj se je žele kasneje mogeti svojih vezi in je takoj odšel na bližnjo karabinersko postajo, kjer je naznanil tatvino. Zlikovci pa so seveda medtem že ušli.

Otrokova smrt pod avtomobilom. Na veliko soboto popoldne je šla po Voltovi ulici gospa Pasinati s svojim petletnim sinčkom. Ko sta prišla do vogala Marconijeve ulice, je otrok izpustil materino roko, ki ga je vodila in ušel na sredo ceste. V istem trenutku se je znašel pod avtomobilom. Sofer tega ni takoj opazil in je ustavil žele, ko je zaslišal krike prestrašene matere in mimoidočih. Takoj je prišel na mesto nesreče reševalni avto, ki je odpeljal dečka v bolnišnico. Na žalost je bila vsaka pomoč zaman, ker je mali med potjo izdihnil.

Umrli so: Marija Fakin, Julij Bolavšek, Angel Gran, Egon Mernik, Ivana Janek, Helena Poropat, Karla Breclj, Dominik Miloh, Roza Benčina, Hermina Kralj, Edita Novel, Evgenija Krušič, Frančiška Furlan, Ivan Tončič, Milan Rapot, Ivan Fakin, Anton Bobner.

Dva otroka ranjena pri eksplozijah bomb. V preteklem tednu je 13letni Sergij Lovrenc iz Zvonarske ulice 313, ko se je igral v bližini svojega doma, našel ročno bomb. S svojimi tovariši jo je pobral in nesreča je hotela, da je ravno njemu eksplodirala in je tako dobil rane po nogah. — 11letni Marij Gregor iz Nabrežine je blizu doma našel bombo in jo pobral, pa mu je eksplodirala v roki in je bil ranjen po obrazu in rokah.

SPORT

Nogometno prvenstvo »jadranske skupine«: Tržaška Triestina je šla v Gorico na vroča tla z deljenimi izidli na ugoden uspeh. Toda stari, rutinirani mednarodni igralci Triestine so opravili svoj posel dobro ter premagali dobro Gorico z rezultatom 3:0 in si popravili svoj položaj na tablici. Triestina ima sedaj 15 točk ter izgleda, da se prerine v finalne igre.

Ampelea je morala v Trst v borbo s Ponziano, ki si rada privoščiti navadno ravno favorite. Toda Grezarjevo moštvo je zaigralo jako dobro ter si z 1:0 zagotovilo zmago ter še nadaljnje vodstvo na tablici.

Videm je sprejel goste iz Kormina ter jim gostoljubno natresel tri gole v mrežo — proti nemu častnemu zgoditku.

V Trst je moralo tudi moštvo ladje-delnika iz Tržica, ki je na velikonočni ponedeljek premagalo moštvo Sv. Justa z rezultatom 2:1. Sedaj je stanje na tablici naslednje: vodi Ampelea s 16 točkami; sledi ji Triestina s 15; Gorica. Sv. Just in Tržič po 13 točk; Videm ima 11, Kormin 8 in Ponziana 5 točk.

V nedeljo se bodo srečala naslednja moštva: Ponziana — Sv. Just; Triestina — Videm; Tržič — Gorica; Kormin — Ampelea. Ako bo šlo vse po sreči, bo tekmovalje zaključeno dne 23. t. m.

S. K. Mars. Pozivajo se vsi igralci, da se udeležijo zelo važnega sestanka, ki se vrši v četrtek, dne 13. t. m., ob 19 v gostilni Predovič pri mestni klavnici. — Načelnik.

Izraelove mreže nad svetom

43. Kdo je kapitalist in kdo je proletarec, smo že dovolj nazorno opisali v besedah in slikah. Omenjamo še nekaj števil: nemški Judje so dali za finansiranje ruske revolucije 115.000 funtov sterlingov, angleški Judje 149 tisoč 341, ameriški 240.000, francoski in avstrijski Judje 279.000 funtov sterlingov. V sami Rusiji se je vršilo zbiranje denarja za revolucijo med tam živečimi Judi. Tu pa niso vsište ogromne vsote denarja, ki so jih dali na razpolago posamezni kapitalisti — Judje, n. pr. najhujši sovražnik carske Rusije Jakob Schiff, Visocki (največja judovska firma v Rusiji za uvoz čaja) itd.

Na drugi strani je organiziral rusko-judovski »Bund« delavce, prirejal stavke in demonstracije, poplavljal vse kraje Rusije z revolucionarno literaturo, pošiljal ruske fanatike izvrševati teroristična dejanja proti predstavniki komunistični oblasti. Istočasno se vrši uničevalno delo — revolucioniranje armade. Po načrtu, ki je bil sestavljen v Londonu, je izbruhnila vstaja v ruski vojni mornarici. Vse tako zvano »nacionalno gibanje« se vodi pod geslom »Dol samodržstvo«. Tako je bilo v letu 1905! Kar se je takrat ponesrečilo, se je temeljiteje pripra-

vilo in strašno kravdo izvedlo v letu 1917 in dalje. Slično »nacionalno gibanje«, ki naj privede v judovsko internacionalno in komunizem, vidimo pri nas, kjer vodijo »osvoboditev narodov« in »slovenstvo« — Jud Bebler in še nekateri poljudje, ki sami pravijo, da se v njih žilah pretaka tudi judovska kri. Našo OF vodijo masoni in vodijo jo tako, kakor so masoni vodili vse pokrete po svetu, v prilog judovstva in judovske nadoblasti nad svetom.

Kakor je naš komunizem sam po sebi sleparija, tako je tudi ves komunizem po svetu sleparija, sredstvo, da spravi judovstvo ljudi v materialno odvisnost in duhovno suženjstvo. Samo na ta način bi bilo mogoče Judom obvladati svet in uvesti svoj despotizem, mejskanski kraljestvo na zemlji.

To je jasno pisal pred sto leti jud Baruch Levy judu Karlu Marxu kot smernice za njegovo razdiralno delo, in to vidimo jasno v sionskem protokolu (XV/10): »Ideja o splošni enakosti je javno kršenje najvišjega zakona narave, ki je ustvarjala že od pričetka sveta različna bitja in ki je dodeljevala odlično vlogo — individualnosti.«

Naš komunizem ni tedaj nič drugega kot duhovni samomor, s katerim

so delale socialistične in komunistične organizacije po navodilih, kot jih najdemo v sionskih protokolih. »Dosegli bomo zvišanje delavskih plač, vendar to zvišanje ne bo koristilo delavcem, ker bomo istočasno povzročili podražitev nujno potrebnih življenjskih potrebščin.« (VI/5.) Iz literature posnemamo, da je delavska stranka socialdemokratov glasovala v Nemčiji: leta 1880, proti prvemu zakonu za pobijanje draginje, 1881, proti uvedbi borznega davka, leta 1883, in 1894, proti povišanju borznega davka. Leta 1883, proti bolnišskemu zavarovanju, leta 1884, proti nezgodnemu zavarovanju, 1889, proti invalidnemu in starostnemu zavarovanju, leta 1890, proti zakonu za uvedbo obrtnih sodišč, leta 1900, proti povišanju davka na inozemski šampanjec, leta 1902, proti carini na luksuzne predmete itd.

Ze pred 70 leti ni šlo socialistom za to, da bi mirno in v sožitju z ostalim prebivalstvom sodelovali pri izgradnji države in zboljšanju socialnih prilik. Na zunaj so markisti vpili o delavskih pravicah, vodilna črta njih voditeljev pa je bila — ustvarjanje in umetno povečevanje mržnje do drugih stanov. Slo jim je za razredno borbo in razredno sovraštvo. Iste metode kot so jih uporabljali Judje in kot jih vidimo v sionskih protokolih!

Kako sodijo Judje sami o stanovih? »Potrebno je predavati v narodnih šolah o delu, o ustroju človeškega življenja,

nja, o socialnem redu, ki zahteva razdelitev dela in potentakem razdelitev ljudi na razrede in stanove. Potrebno je, da bi vsi vedeli, da ne more biti enakosti zaradi razlike v namenih delovanja. Pri sodobnem stanju vede in pravcu, v katerega smo jo usmerili, narod, ki slepo verjame tiskani besedi v svoji nevednosti in zablahod, sovraže vse višje nad njim stoječe stanove, ket ne razume pomena posameznega stanu.« (III/12.)

Zaradi komunističnih zablod in pri šepetanih nauk, da je treba izenačiti stanove in plače, je rusko ljudstvo strahno trpelo. Na milijone ljudi je padlo v času besnosti »izenačevanja«. Sedaj pa čitamo v govoru Voznesenskija, predsednika državne načrtne komisije SSSR (izšlo v slovenski 1941 založil in izdal Evgenij Ravnhar). D bi izkoristili vse te in druge možnosti za porast produkcije, moramo razviti sistem materialnega vzpodbujanja delavcev, ki dobro in varčno izpolnjuje načrt, zaradi česar je treba do kraj likvidirati izenačevanje in nepravilno v plačevanju dela v produkciji. Nepravilnost obstaja tudi v plačevanju del gospodarskih voditeljev v obratih: v delitelji, ki spolnjujejo načrt, in narob voditelji, ki načrt podirajo, oboji enako plačani. Likvidacija te nepravilnosti, pravilna praksa materialnega vzpodbujanja delavcev bo prebudi nove možnosti za porast naše ind strije.«

Voščilo Ljubljane gospodu prezidentu

Ljubljane in vse Ljubljanske pokrajine. Obenem je pa gospod prezident naprosil predstavnika mestne občine Ljubljane, naj vsemu mestnemu uslužbenstvu in vsemu prebivalstvu sporoči najtoplejšje želje gospoda prezidenta za praznike.

Nameste jerbasa z velikonočnim žegnem je zastopstvo mesta Ljubljane gospodu prezidentu izročilo jerbasa dehtedečega pomladnega cvetja in duhovito zamisljeno karikaturu, ki jo je naslikal naš ugledni risar in karikaturist prof. France Podrekar z duhovitostjo in znanjem, da karikatura predstavlja pravo umetnino te stroke likovne umetnosti. Na portretni karikaturi stoji div. general gospod prezident Leon Rupnik na ljubljanskem grbu pred velikim modrim orlom vojvodine Kranjske in Ljubljanske pokrajine za ozadje. Kot župan mesta Ljubljane gospod general iz obeh rok troši same proš-

nje, ki so prav vse rešene z njegovo redno rešitvijo: »Pomagat! Zares je gospod general Leon Rupnik kot župan delil samo dobroto ljubljanskim meščanom ter tudi kot prezident Ljubljanske pokrajine še vedno deli samo dobroto vsemu prebivalstvu pokrajine s široko odprtim srcem za vse potrebe prebivalstva. Duhoviti šaljevec je pa dobrotljivemu očku mesta Ljubljane in Ljubljanske pokrajine dodal tudi dva spremljevalca, ki ju je gospod prezident odvedel s seboj z magistrata v vladno palačo, kjer mu pomagata po svojih ekornih močeh pri pravični delitvi tobaka in pri tiskanju pošnih znamk, ki jih je gospod prezident z svojo srčno plemenitostjo znal spremeniti v pravo socialno akcijo.

V torek je to vozilo mestnega uslužbenstva pri godovanju gospoda prezidenta vzbujalo splošno pozornost in pohvalo za umetnika, ki je s humorjem znal zajeti vso srčno dobroto in skrb gospoda prezidenta za vse prebivalstvo.

Preprečena komunistična gostija na Golem

Kraj Golo v krških hribih so si komunistični tolovaji izbrali že pred dvema letoma za nekakšno svojo izletno točko. Kraj se jim zdi varen, zakaj z njega je dovolj razgleda, da je mogoče opaziti morebitno bližajočo se nevarnost, povrh tega pa je še polno prilik, da se ob pravem času umaknejo v goščave krških gozdov. Vas Golo, ki že poprej ni bila bogata, je danes še dvakrat bolj revna, kakor pove ime samo. Leta 1942, so sarmojki Italijani, ki se niso mogli ali niso hoteli znesti nad komunisti, to vas skoraj do tal požgali. Tako so zažgali cerkev, župnišče, Prosvetni dom in do malega vse hiše. Požar je vasi se je razločno videl tudi v Ljubljano. Kmetje Golajnarji so dandanes popolni berači — nekateri so pri komunistih v gozdovih, nekateri so na begu, mnogo se jih še ni vrnilo iz internacije. Tako je bila uničena ta lepa hribovska vas, dobro znana v prejšnjih letih tudi ljubljanskim izletnikom.

Kraj Golo pa tolovaji sedaj radi uporabljajo za prirejanje komunističnih gostij in shodov. Najbližjim kmetom nimajo več kaj vzeti, pač pa zato radi spravljajo maropano blago. Že za Božič in že lani so komunisti priredili na Golem veselice v prav velikem slogu, kjer so žrli in pili na debelo. Tako so nameravali storiti tudi letos. Najbrž zaradi tega so pred časom izropali na Barju in na Izskem spet nekaj vasi, med drugim tudi Črno vas, kjer so bili sicer krvavo odbiti. Oddelek domobrancev je izvedel, kaj nameravajo komunisti in je tik pred veliko nočjo naskočil Golo. Komunistični roparji so bili skrajno presenečeni, ker nihče med njimi ni pričakoval domobranskega napada. V divjem strahu so jo tolovaji in z velikimi izgubami pobrisali v gozd. Na kraju samem pa domobranci skoraj verjeti niso mogli, da so našli tako ogromen plen, pripravljen za komunistično veselico in za velikonočno slavlje: našli so osem živih goved, pet zaklanih, ne vstevši zaklanih telet, dalje več prašičev, suhega in svežega mesa, moke, vina in raznih drugih živil. Vse to so domobranci spravili ne varno, tako da nikoli več ne bo prišlo komunistom v roke. Komunisti so torej pripravljali ogrom-

no požitjo za svoje pristaše, zlasti komisarje, komandante in njihove priazenice in to v času, ko kmet nima niti soli, niti mleka za svoje otroke, ker so mu ti roparji dovedli zadnjo kravico iz hleva. To je tista »svoboda naroda«, ki jo ti tolovaji prinašajo ljudstvu, namreč svoboda zanje, da bi smeli po mili volji ropati, če ne bi bilo domobrancev...

Večna beseda našemu času

Modrost je v vseh časih uživala največje spoštovanje, a tudi največje sovraštvo. Nobena krepost ni doživela v svetu pislu toliko slavošpevov, kakor krepost modrosti, a tudi nobena ni doživela v človeškem življenju toliko porazov. Vse preveč smo vajeni, da iščemo vzrokov za velike neuspehe, zlasti v družabnem sožitju, v zgolj zunanjih dejanjih, ne gremo pa stvarem do dna, ali bolje, do glave. Na dnu je namreč vedno opustitev glavnih krepost in to še bolj čisto, kakor pa pade v glavne grehe. Ena teh krepost je modrost. Če bi šli mnogi mnezaželjenim pojavom zlasti na duhovnem in kulturnem področju do korenine, bi po navadi vedno odkrili greh proti modrosti. Današnjemu pojmovanju, ki je mnogo vrednot razvrednotilo, se moramo zahvaliti, da je marsikje modrost kot vrhovni pravec izpodrinjena in da so jo nadomestile celo v izrazito duhovnem gibanju večkrat snovne prvine, zlasti denarne koristi. Seveda se modrost ne da goljufati: čimbolj jo človek tepta, tem večjemu razkroju gre nasproti. Tu vlada v resnici neizprosna ekonomija duhovne zakonitosti.

Od 13. aprila velja zatemnitev od 21 do 5

Pred uprizoritvijo Pregljevega »Azazela«

V četrtek bo slovensko narodno gledališče v Drami proslavilo 60 letnico našega pisatelja dr. Ivana Preglja z uprizoritvijo njegove žalne igre iz časa Jezusovega bivanja na zemlji »Azazel in ki naj predstavlja, kako je On prišel nekaterim v padec, drugim v vstajenje: Judu v padec, Mirjam, kakor se imenuje Marija Magdalena, pa v vstajenje. Za to priliko smo priobčili pogovor z režiserjem te žalne igre g. Milanom Skrbinskom ter opozorili na vsebino in odsko priredbo te Pregljeve dotedaj knjižne drame.

Toda ta odsko priredba bo zanimiva tudi zato, ker bo sedaj prvič opremil oder arhitekt Vlado Gajšek in ker je kostume nanovo zamislila gđ. Vilfanova. V pogovoru je g. Skrbinešek rekel o novih kostumih in scenografiji te besede:

»Scenografija. — Ob uprizoritvi »Azazela« se udeležuje kot inscenator prvič na našem odru arhitekt Vlado Gajšek. Reči moram, da me je s svojimi osnutki vseh petih slik presenetil. Poglobil se je namreč v pesniško delo z isto strastjo kakor režiser sam, tako da je bila njegova prostorska in barvna kompozicija prizorišča že ob prvi zasnovi adekvatna mojemu doživljanju in vnanji podobi te pesnitve na odru. V slogu prizorišča namenoma ne daje iluzije naravnega okolja, temveč je stilizirano v smislu duhovne pomembnosti pesnitve...«

»Kostumi. — Gđ. J. Vilfanova se je tudi to pot temeljito poglobila v avtorjevo delo ter je ob danih sredstvih sestavila kostume, ki so deloma tudi novi in v svojih barvah prilagojeni ne le socialnemu stanu in poklicu posameznih figur, temveč tudi njihovim individualnostim in psihičnemu sestavu. V barvah jih je vrhu tega vkomponirala v barvnost scenografije, stremeč po tem, da bi bili kostumi figur integralni del celotne optične podobe.«

Tako bo ta predstava, kjer se bo slovensko Narodno gledališče poklonilo s priznanjem Preglju, zanimiva gotovo v vsakem pogledu ter bo dostojno priznanje velikemu pisatelju.

Predstava se bo vršila izven abonmaja, ker ima slavnostni značaj. Zato vabimo vse častilce Pregljevega peresa in vse, ki znajo ceniti pisateljsko delo in njega pomen za današnji čas, še posebej na to predstavo Pregljevega najboljšega dramskega dela.

To priliko, ko objavljamo še te izjave g. režiserja o scenografiji in kostumih, ki smo jih zadnjič zaradi pomanjkanja prostora prihranili za danes, naj popravimo tuč nekaj tiskovnih napak iz prejšnjega intervjuja. V 5. stolpiču podlistka v. 5 »posnemskim režijskim oblikovanjem« naj se glasi: »pomenskim režijskim oblikovanjem«; v. 11 »v njenem kolebanju« — kolebanju; v. 3. odspodaj: »po čisto svojstvenem zunanem delu« naj bo »po čisto svojstvenem značaju dela«.

Dr. Frane Jaklič:
Ignacij Knoblar in njegovi misijonski sodelavci v Osrednji Afriki

Življenjska velikega slovenskega človeka, misijonarja in raziskovalca v 19. stoletju. 374 strani s 31 podobami in preglednim zemljevidom. — Vezan 100 lir.

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
Pred škofijo 5. Miklošičeva cesta 5.

Morilec dr. Natlačena med stiški tolovaji

Pred velikonočnimi prazniki je pribežalo v Ljubljano zopet več prisilnih mobilizirancev ki so jih proti njihovi volji odvedli v gozdove tolovajev. Tako je prišlo tudi nekaj znanih mladeničev iz okolice Stične. Pripovedujejo marsikaj zanimivega o divjanju in obnašanju tolovajev po stiški okolici. Najbolj zanimivo je, da so ti prisilni mobiliziranci spoznali nekega tolovaja, ki sam pripoveduje ali se vsaj baha, da je on izvršil celo vrsto umorov v Ljubljani. Tako je umoril univ. prof. dr. Ehrlicha in akademika Rojca, akademika Kiklja in preoblečen v duhovnika tudi bana dr. Marka Natlačena. Sam se je bahal, da je nameraval že dvakrat izvršiti atentat na škofa dr. Rozmana, toda ni ga mogel dobiti na cilj. Tudi drugi tolovaji iz njegove okolice so trdno prepričani, da je on pravi morilec navedenih uglednih osebnosti v Ljubljani, ki pa ima na vesti še celo vrsto drugih umorov in napadov, tako v Ljubljani kakor na deželi. Pravega imena tega morileca v stiški okolici med domačini ne ve nihče, ker sploh ni običajno, da bi se izdajali ti tolovaji pod pravi imenom, toda med stotimi prisilnimi mobiliziranci bi vsakdo tega proslulega morilca takoj spoznal. Pravična kazen pa temu morilecu tako in tako ne uide, zakaj božji mlini se meljejo.

Iz »Službenega lista«

»Službeni list« šefa pokrajinske uprave v Ljubljani z dne 12. aprila prinaša v 26. številki poleg določbe časa za zatemnitev tudi izvršilne določbe k naredbi o povečanem pridelovanju oljnih rastlin.

»Službeni list« dalje prinaša odločbo o zaplembi imovine upornika Rozmana Karla, ključavničarja, stanujočega v Dol. Logatcu 43.

Pri Zanatski banki d. d. podružnici v Ljubljani pa je z odločbo šefa pokrajinske uprave razrešen dolžnostni sekvester dr. Silvio Alessani in je namesto njega imenovan za sekvestra dr. Josip Kovačič, svetnik pri VIII. oddelku šefa pokrajinske uprave v Ljubljani.

Der Ostersegen in Rovte — Blagoslov velikonočnih jedil v Rovtah.

Die Osterprozession in Rovte — Rovte na Notranjskem praznujejo vstajenje pod varstvom naših domobrancev.

Die Speisen werden nach Hause getragen — Po blagoslovu gredo domov.

KULTURNI OBZORNİK

Razstava pri Obersnelu

Za Veliko noč v letu 1944 nam je nudila galerija Obersnel razstavo dveh naših slikarjev in četrto manjših plastik (dvoje Samaritanka in Putifarka razstavlja Ivan Zajec, dvoje Ljubljanska narodna noša in Pastir na Kotar). Razstavljeni slikarska dela, po številu preko petdeset, predstavljajo cvetlice, tihožitja, krajine in par kompozicij. Številčno najmočnejši (9 del) je *Lojze Kogovšek*. Med njegovimi krajinskimi je troje del v kredu. Značilnost njegovega slikanja je mehko prelivanje barv, kar se da v kredu zelo dobro izraziti, vendar so njegove krajine v olju mnogo boljše. Krajine v kredu mu ostajajo plehke, v olju sočne in močne, saj spadata dela Jez na Ljubljani, Lagune na Ljubljani, Mlin ob Ljubljani, Ljubljana med najboljša razstavljena dela. Ob primeru Mlin ob Ljubljani, ena v olju druga v kredu, motiv isti, se vidi, da je v olju mnogo odličnejši. Tudi Tihožitje in Sončnice kvalitetno ne dosegajo njegovih krajin. Če zadnje primerjamo z deli *Omer-sonimi*, ki razstavlja samo dvoje del (Nageljki in Vrtnice), vidimo, da se dajo tovrstna dela močnejše podati, kot jih podaja Kogovšek in tudi drugi, ki razstav-

ljajo cvetlice in tihožitja. Omer-son je v svojih barvah razposajeno živ in spreten, tako da dajejo njegove slike vtis neposrednega gledanja in izražanja narave. Ne riše, ne misli, ne išče, tako se človeku zdi, ampak neposredno s srečno roko nanaša barve, ki jih vidi in živo prenaša na platno, laiku mrtvo naravo. Diametralno nasprotje Omer-sonovim in tudi drugim so *Pengovova* tihožitja in cvetlice. Izraz njegovih oljnatih del (pet slik) je tako svojski, da ga je na daleč nemogoče zamenjati z drugimi umetniki. V svojih barvah je zgledno umirjen in preračunjen, mestoma s svojevrstno privlačnostjo, vendar dajejo njegova dela vtis, da ne slika neposredno, ampak vestno riše in barvno vizijo v sebi presnavlja v nove bolj miselno sestavljene barvne zgledne ploskve, tako da predmeti marsikje, če ne povsod, izgube svojo resničnost (n. pr.: jabolko v Velikonočnem tihožitju zgleda lep barvan lakiran lesen model a ne resnično jabolko). Ni svojevrsten samo v podajanju ampak tudi v sestavi barv. Pričljubljena mu je neka svetla siva rumena barva, celo za senčenje, kjer bi naravno pričakovali temno močno barvo. Če pa uporabljamo temno barvo, jo uporablja tako močno, da postane slika nekako težka in monotona

(Tihožitje z okvirjem). V Rumelih marjeticah se še najbolj umakne zmodeliranosti in vkljub skoposti v barvah (rumena, siva, temno modra) dosti prijetno učinkuje. Vendar sem že omenil, da imajo njegova dela nemo svojevrstno privlačnost, da jih gledalec občuduje, a z druge strani, kakor da ga nekaj moti. Mogoče zato, ker takih tihožitij še ni vajeno naše oko.

Kolikor je Pengov vesten, umirjen in zgleden v obdelavi in polaganju barv, toliko manj opazimo to pri *Klemenčiču* (Vrtnice, Tulpe, Soplek). Klemenčič meče široke, vehementne pravokotne ploskve živih nezglajenih barv z neko posebno nje-mu lastno umetelnostjo, da se mu posreči ustvariti kar dobre slike.

Šest del v olju razstavlja Franc Pavlovčec. Tri krajine in troje tihožitij. Zadnji dan se nam je predstavil še z eno novo krajinsko sliko, Krajina s kozolcem in z njo še bolj povdaril, da je izrazil in odlično krajinski slikar. Njegove krajine pritegnejo mnogo bolj kot njegova tihožitja (Jabolka, Vrtnice). S svojimi mehki in srečno izbranimi barvami, ki bogato odtehtajo vso »malomarnost« točnega slikanja vso povedo v svoji lično intimnost slovenske zemlje. Njegova krajina je harmonična barv. Slabši s svojim čopičem se mi zdi v delu Dvorščice, vendar spadata druga (Sava, Krajina s kozolcem, Sava,

Zajec) med najboljša dela, kar jih vidimo na razstavi.

Z isto živo potezo, s katero slika Omer-son svoje rože, slika *Tine Gorjup* svoje tri krajinske slike (Gradaščica, Pogled proti Gradu, Motiv iz Viča). Naravo mu oživlja sončni žarki. Njemu v kontrast so poleg njega tri razstavljenega dela *Fr. Godca* (Zima v gozdu, Drevesa ob vodi, in Krajina s kozolci). Ne samo da je Godce skop v svojih barvah, ampak je tudi enoličen, narava na platnu mu je mrtva, kot da bi mu pod čopičem ovenela. Soroden njemu je *Fr. Pliberšek*, ki pa vendar čuti da je v naravi več barv in jih skuša prenesti na platno (Poslednji žarki). Dolgočasno megleno zimsko razpoloženje se mu je dobro posrečilo v delu Zima odhaja. Tudi *Rajko Slapenjak* razstavlja dvoje večjih (Večna pot, Fužine) in troje manjših (Krajinska gora I, II, in Bled) krajinskih slik, ki se po eni strani približuje Pavlovčevim, le da so njegove barvne ploskve širše in trdije in v kontrast močnejše, po drugi strani Gorjupovim živim, sončnim, zračnim barvam.

Zelo svoj je *Milan Radin* v svojih delih (Celovška cesta, Stolnica in Plesalke). Tudi on svojo »malomarnost« v točnem slikanju nagradi z bogatimi barvami, vendar v drugačni kombinaciji kot Pavlovčec. Osnovna mu je bela barva, na katero naša svetle in žive barve. Le tu in tam krepko in srečno potegne z močno temno

konturno barvo, kar daje sliki svojstven izraz. Drug barvni svet nosi v sebi *Maksim Sedej*, ki ga nam podaja v svojih kompozicijah s krajinskimi (Pieta, Kopalke, Zetev, V gozdu, Pastir). Njemu ljube barve so rjava, rdeča, zelena v različnih nian-sah in širokih ploskvah. Sedaj združuje krajino s slikanjem človeka in ustvarja svoj svet. Brez živih postav bi bile njegove krajine suhoparne in nenaravne, oz. po njegovem jazu subjektivno močno preoblikovane. Ali bi se njemu samo krajina posrečila? Sicer pa bolj ljubi slikanje človeka. Večja kompozicija je delo Pieta. Glede perspektive ne vem ali jo prezira ali ne obvlada (klečeca moška postava). Nehote sem se spomnil na slikarja prof. Kosa, ko nam je nekoč v svojem ateljeju ob še ne dovršenem delu kompozicije v krajini razlagal svoje iskanje bistva kompozicij in perspektivnih zahtev. Sicer je pa zopet res, da ustvarja Sedej v svojih delih svoj svet.

Z dvema lepimi deli Plevice in zlasti Zvončki je obogatil razstavo tudi *Lojze Perko*. Enako tudi *Edo Deržaj* s svojima dvema pastirskima motivoma z gora. Pa-nik in nemirno viharo gorsko ozračje, ki se podi nad zbegano čredo in skrbnim pastirjem, se zlati v močnih barvah.

Poleg omenjenih razstavlja še svoja dela *Elda Piškaneč* in *Augusta Santelj* (rože in tihožitja) od njih je zadnja spretnejša.

Prezident Leon Rupnik med borci in deželani

G. prezident je v torek popoldne obiskal nekatere domobranske postojanke v ljubljanski okolici

Prav za svoj god je g. prezident divizijski general Leon Rupnik napravil izredno veselje nekaterim domobranskim postojankam v bližnji in daljni okolici Ljubljane. Kar nenapovedano je prišel pogledat, kako žive fantje in kako pod njihovim varstvom naš oratar zopet začneja za žuljavo roko obdelovati ljubljeno zemljo, ki je že toliko trpela. Pot ga je vodila čez Dobrovo v Polhov gradec, od tam na St. Jošt, od koder je preko Korene prispel v Horjul in nato čez Dobrovo nazaj v Ljubljano.

Kjer koli se je g. prezident ustavil, povsod je kar završalo po kraju in vedno več je prihajalo ljudi iz domov, da vidijo draga gosa. Seveda jim je bilo malo nerodno, ker niso vedeli v naprej za prihod, pa niso bili pripravljeni kakor treba in ni pripravljen. Pa so se kljub temu povsod dobro postavili s kleno in resno besedo in prisrčno dobrodoščilo. — G. prezident se je ponekod ustavil kar v začetku vasi pri prvem kmetu, ki ga je videl pri delu na polju. Hitro je zvedel, kako živi družina, koliko je fantov pri domobrancah, kako živijo sedaj v kraju, kaj potrebujejo. Drugod so med takimi razgovori dekleta, vsa zardela, da nimajo pripravljenih nič pravih rož, hitela v svoje kamnice in hitro zbrala skupaj šopke. Saj bi bila sramota za vas, če bi gospod prezident odšel brez — puščica. Tako je povsod sredi dela nastalo za kratek čas pravo

praznično in velikonočno razpoloženje. Hvaležnost je sijala kmečkemu prebivalstvu, možem, ženam in dekletom z obraza, ko so poslušali, kako se gospod prezident zanima za vse podrobnosti in kako jo tudi krepko ubira po grapah, če treba, samo da vidi, kar ga zanima.

Poseben dan pa je bil obisk gospoda prezidenta v vseh teh krajih za domobranske posadke. Joj, kako so fantom žarele oči, ko jih je prezident in general pregledoval v njihovih skromnih bivaliških, ob njihovih trdnjavah in ob obrambnih napravah. 'Kako krepko so se odrezali na njegov: »Živijo fantje!« z »Bog z Vami!« — In potem, kako lepo je bilo, ko so se razgovarjali z njim, ko je spraševal vsakega posameznika o bojih in spopadih, pa o družinskih razmerah in drugem. Marsikdo od borcev je bil tako deležen pohvale in priznanja, ki ga pač ni nikdar pričakoval. Vsa, ki je bil zraven, pa je napravil trden sklep, da bo v bodoče storil prav vse, da bo ob prihodnjem obisku tudi on deležen pohvale.

Kako hitro so minile minute na takih sestankih, ob takih razgovorih. Kako žal je bilo vsem, ko se je bilo treba posloviti in ko je nepriznani gost krenil naprej. Toda kljub kratkemu obisku bo vsem ostal ta dan dolgo, dolgo v najlepšem spominu in vsi si žele le eno: da bi se kmalu ponovil v lepših in prijetnejših dneh.

Novi grobovi

† Alojzij Pestotnik. V 39. letu starosti je umrl poljijski višji stražmojster v Ljubljani gospod Alojzij Pestotnik. — Blagega rajnega bodo pokopali v petek ob pol 3 popoldne iz kapele sv. Petra na Zalah.

† Ignacij Zupančič. V Bogu je zaspal uradni državni železnice v pokopu gospod Ignacij Zupančič. Rajnega bodo pokopali v četrtek ob pol petih iz kapele sv. Janeza na Zalah.

Naj rajnima sveči večna luč, vsem njunim dragim naše iskreno sožalje.

Zgodovinski paberki

13. malega travna

799. leta je umrl v slavni benediktinski opatiji Monte Cassino langobardski zgodovinar Pavel Diakon. Rodil se je okoli 725. leta v Cedadu — v današnji Beneški Sloveniji. Po očetu se je imenoval Warnerid, ker je pozneje stopil v duh. stan in postal diakon, je dobil priimek od svoje duhovske službe. V solo je hodil v Cedadu, nato pa v langobardski prestolnici Paviji, kjer se je seznanil s kraljem Ratchisom, ki se mu je mladi Pavel tako prikupil, da je poslej po očetovski skrbel zanj. Postal je učitelj pesništva na dvoru in dobil v vzgojo Adelberga, hčer zadnjega langobardskega kralja. Ko je frankovski kralj Karel Veliki strl langobardsko državo, se je Pavel umaknil svetu. Obelke je redovniško haljo in odšel na Monte Cassino. V samostanski samoti je začel pisati zgodovino svojih očetov (Historia Langobardorum), kjer poroča veliko tudi o usodi in delih naših prednikov. Pavel je Slovence sam

dobro poznal, ker je svojo mladost preživel med njimi, zato so njegova poročila še pomembnejša, posebno zato, ker drugi zgodovinarji one dobe o nas kaj malo govore.

1846. leta je umrl v Gradcu Košar Jakob, pesnik in narodni buditelj. Rojen 1814. leta v Slapčincih pri Sv. Juriju ob Ščavnici, je obiskoval gimnazijo v Mariboru, kot sošolec Vraza in Miklošiča. Filozofijo in teologijo je dovršil v Gradcu. Po nekaj letih kaplanske službe je postal dvorni kaplan sekovskega škofa. Znal je več evropskih jezikov, predvsem vse slovanske ter bil zaradi vsestranske izobrazbenosti in prikupnega značaja splošno priljubljen. Med mladino, ki se je v tridesetih letih v Gradcu ogrevala za preporodilске ideje, je zavzemal vodilno mesto. Pri njem je bila sklenjena ustanovitev čitalnice v Gradcu. Njegovi literarni poskusi so manj pomembni, ostali so v rokopisu, le nekaj malo je objavljenega v Zori.

1855. leta se je rodil v Poljanah nad Škofjo Loko slikar Jurij Šubic. V mladosti je delal skupaj z bratom Janezom, se učil od leta 1872 pri Wolfu, pa odšel na dunajsko akademijo. Leta 1878. je sodeloval pri okupaciji Bosne in Hercegovine, naslednjega leta pa ga vidimo delati v palači Schlieimanna v Atenah. Živel je delno v Parizu, pa odšel v Prago, kjer je delal za Narodni Divadlo. Po bratovi smrti je postal njegov naslednik v muzeju v Kaiserslauternu. Umrl je v Leipzigu 1899. leta. V začetku romantik je prišel v Parizu v stik s francoskim realizmom in takrat prodajajočim impresionizmom ter si osvojil njegove pridobitve. Toda čist impresionist ni postal, poslužil se je le njegove tehnike.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu

Z odlokom VIII št. 116-4 je šef pokrajinske uprave v Ljubljani 11. aprila določil za tržno blago v Ljubljani najvišje cene, ki veljajo od srede 12. aprila 1944 zjutraj dalje do objave novega cenika.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje: Zeljnate glave 2, kisle zelje 4.50, kila repa 4.20, ohrovt 3, kolerabice 4, repa 1.60, krmilna repa 1, rdeča pesa brez listov 4, črna redkev 3, rumena koleraba 4, radič 10, gojeni radič 18, otrebljeni motovilec 18, regrat 6, špinača 10, šopek zelenjave za juho 0.50, rumeno korenje 3, rdeče korenje brez zelenja 6, peteršilj 6, zelena 8, por 5, osnaženi hren 4, čebula 4, čebulček 12, šalota 6, česen 8 lir.

Kjer ni posebej naveden liter velja jo cene za kilogram. Opozorjamo pa, da vse te najvišje dopustne cene veljajo le

za blago pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker za blago uvoženo iz drugih pokrajin veljajo cene, ki jih za vsako pošiljko posebej odobri šef pokrajinske uprave.

Posebno pa opozorjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah napredaj vse blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa povrtnina mora biti osnažena in oprana vendar pa ne več mokra ali namočena, pač pa sveža.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene na vsem v ceniku navedenem blagu ne samo na Vodnikovem in Pogacarjevem trgu, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakobu trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini Ljubljani.

Blago, ki so bile cene zanj objavljene v prejšnjih maksimalnih cenikih in jih sedaj ni v ceniku, se mora prodajati po prejšnjih cenah kakor ob isti letni dobi lanskega leta, če ni bila za tisto blago s posebno odločbo šefa pokrajinske uprave — odsek za določanje cen — odobrena drugačnja cena.

Ponavljamo, da imajo prodajalci na drobno dolžnost na blago postaviti listič z enotno ceno in kakovostjo blaga.

Ta cenik mora biti obešen na vidnem mestu tako v trgovinah na debelo kakor tudi v prodajalnah na drobno. Ceniki se dbe v mestnem tržnem uradu po 20 centesimov.

Za pridelke, ki jih ta cenik ne navaja, veljajo zadnje cene iz prejšnjih cenikov.

Kršitelji predpisov tega cenika bodo kaznovani po naredbah z dne 26. januarja 1942 št. 8 in z dne 25. novembra 1942 št. 215 ter po naredbi z dne 12. marca 1941 M. s. št. 358.

Nov ambulatorij zoper ušivost in garjevost

V poslednjem času se po naših krajih močno razširja bolezni pomanjkljive čistote, t. j. garje in ušivost. Posebno je prizadeto ljudstvo v podeželju, kar je razvidno že iz tega, da je zdravstvena kolona Higijenskega zavoda v par mesecih preteklega leta zdravila nad 1700 garjevih bolnikov. Tako prihaja sedaj v Ljubljano vedno več ljudi z eno ali drugo nadlogo in iščejo pomoči. Dosej so se bavili z odpravljanjem opisanih nadlog splošna bolnišnica, mestni fizikar (enkrat tedensko v zasilni bolnišnici) in za svoje varovanje Zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani.

Zato je Higijenski zavod po nalogu šefa pokrajinske uprave in dogovorno z mestno občino ustanovil zdravstveni ambulatorij, ki je nameščen v kletnih prostorih (kopališču) Delavskega doma v Ljubljani, dostop po cesti med Kolizejem in Delavskim domom.

Ambulatorij uraduje vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek ter sprejema od 8 do 10 ženske, od 10 do 12 pa moške. Tu ima vsakdo priliko, da se brez vsakih stroškov reši nadležnih garij (srbečice), bolh in ušivosti.

Ker so garje prava družinska bolezen, je najboljša, da se pridejo zdraviti vsi družinski člani, čeprav so navidežno zdravi.

Potrebno je tudi, da prinese oboleni s seboj svoje telesno perilo, brisače in posteljno perilo zaradi razkužitve.

Za današnji dan

Koledar

Četrtek, 13. malega travna: Hermenegild, mučenec; Agatonika, mučenec; Karp, škof in mučenec.

Petek, 14. malega travna: Justin, mučenec; Dominica, devica in mučenica; Tiburcij, mučenec.

Dramsko gledališče

»Azazel«. Izven. Ob 18.

Operno gledališče

»Gorenjski slavček«. Red Četrtek. Ob 18.

Kino Matica

»Divja ptica«. ob 16 in 19.

Kino Union

»Pustolovka«. ob 16 in 19.15.

Kino Sloga

»Tovariš pride takoj«. ob 15, 17 in 19.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Rosljova cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Oddajniška skupina »Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 13. april:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav: vmes: 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Koračnica, napoved sporeda v nemščini in slovenščini, nato koračnica — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Veseli zvoki za premor — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vsakemu nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Dobra volja v duru in molu — 18.45 Narodna ura: dr. Sergij Wilfan: O običajih na žegnanjih in sejnih — 19 Koračnica — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Glasbena medigra — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Ob večerni uri — 21.15 Slovensko glasbo izdaja radijski orkester pod vodstvom dirigenta D. M. Sijanca — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Malo kramljanja, malo plesanja: koncert malega plesnega orkestra pod vodstvom Dušana Prevorse, sodeluje sopranistka Janja Baukari. Strle.

Malomarna zatemnitev kaznovana

V dobi od 28. marca do 6. aprila so bile kaznovane zaradi prekrška zatemnitvenih predpisov sledeče osebe:

Smerdu Franc, žel. svetnik, Medvedova 5b; Hudobirnik Peter, krojač, Beljska 22; Filipovič Pavla, gostilničarka, Cankarjevo nabrežje 5; Petrič Franc, trgovec, Javornikova 13-11; Kunč Ana, soproga zobotehnika, Ulica 4. maja 5-11; Hamarja Leopoldina, hišna posestnica, Cesta v Rožno dolino 30-1; Nered Marija, gospodinja, Rožna dolina, Cesta IX-3; dr. Sket Ivan, Erjavčeva cesta 26; Narbeshuber Karel, elektrotehnik, Zaloška 71; Samec Ivan, trgovec, Mestni trg 21; dr. Kint Marto, ravnatelj DHB, Franciškanska 10-11; dr. Skaberne Franc, odvnetik, Igriška 4; Breznik Ivana, posestnica, Ulica 3. maja 3-1; Knez Terezija, zasebnica, Igriška 4-1; Rupnik Evgen, Nanka 4-1; Stefančič Jakob, namešt. Ljudske tiskarne, Sv. Petra 79; Dernovešek Pavla, zasebnica, Sv. Petra 79; Jagodica Franc, merski mojster, Korunova 5; Bahun Ana, zasebnica, Sv. Petra 53; Jelasič Franc, postajenačelnik v p., Pieteršnikova 28; Mezek Marija, hišna posestnica, Cankarjevo nabrežje 15; Smrkolj Alojzij, kleparski mojster, Florjanska 7; Kenda Ivan, posestnik, Cankarjevo nabrežje; inž. Urbane Franc, žel. uradnik, Rosljova 31; Tomšič Franc, gostilničar, Rimska cesta 4; Maček Ivana, zasebnica, Kongresni trg 2-1; Sežun Frante, soproga prve uradnika, Gradišče 4-11; Lukman Fritz, odvnetik, Gradišče 4-11; Zupančič Franc, čevljarški mojster, Smartinska 6; Vidovič Ivan, trgovec, Napoleonov trg 6; Machiedo Ivo, trgovec, Ulica 3. maja 4-11, in Černivec Josip, arhitekt, Dunajska 5.

Naročajte »SVET«

Dobrova pri Ljubljani

Veseli znanilci pomladi. Na Dobrovo se letos nekam zgodaj vrača pomlad. Lastovke so se vrnile letos že začetkom velikega tedna, dočim so prišle lani šele prve dni v maju. Na velikoonočno jutro smo žuli tudi že prvo kukavico. Le kaj bo jedla, skrbi nekatere ljubitelje teh ptic, ko še ni nič zelenja? Bo že tudi za te poskrbel dobri Bog, jim odgovarjajo in jih tolažijo modrejši, kakor je poskrbel za mnoga druga živa bitja, ki so po krivdi brezvestnih komunističnih zvodnikov prišla ob vse.

Na Dobrovi vlada red in mir. Nekdanje prišepetovanje komunistične propagande o bajnih številkah komunistične armade in njih sijajnih zmagah je že davno zamrlo. Le boleč spomin v srcih tistih, ki so svoj čas kakor koli sodelovali pri komunističnih zločinih, je še ostal. Dobrova pričinja povsem novo življenje. Kar je poštenega in v jedru zdravega, se zgrinja v domobranske vrste. Kar pa je neozdravljivega se bo izločilo samo. Hvala Bogu, da je tega zelo malo. Tako gredo s trdno vero v Boga in nezlomljivo voljo do zmage dobrovski domobranci v novo pomlad!

Opozorilo naročnikom Atlanta Slovenije

Pokrajinska šolska založba je zvedela, da se pri naročnikih Atlanta Slovenije oglašajo neka oseba, ki se izdaja za njenega zastopnika in skuša pri tem doseči zase razne ugodnosti. Zato založba izjavlja, da v zadevah Atlanta Slovenije nikomur ni dala nobenega pooblastila. Naročnike opozarja, naj z nikomer ne urejujejo svojih zadev glede predplačil za Atlant Slovenije, ampak naj to store v uradu Pokrajinske šolske založbe v Ljubljani, Slomškova ul. 12-1, kakor je bilo že objavljeno v časopisih.

Dramsko gledališče

Četrtek, 13. aprila, ob 18: »Azazel«. Premiera. Izven. Cene od 24 lir navzdol. Proslava pisatelja Ivana Preglja.

Petek, 14. aprila: Zaprto.

Opozorjamo na premiero Pregljeve drame »Azazel«, ki bo združena s proslavo 60. letnice pisatelja, ki bo danes, v četrtek. V tem delu je prikazan duševni konflikt Marije Magdalene in Jude iz Kerioia med grešno strastjo in vero v Jezusa.

Operno gledališče

Četrtek, 13. aprila, ob 18: »Gorenjski slavček«. Red Četrtek.

Petek, 14. aprila: Zaprto.

Foerster »Gorenjski slavček«, opera v 3 dejanjih. Osebe: mati — Zamejlo-Kovičeva, Minka — Vidaličeva, Franjo — Lipušček, Chansonette — Janko, Nino — Kržetova, Francozinji — Baukartova in Sancinova, Strukelj — Zupan, Rajdi — Banovec, Lovro — Dolničar, krčmar — Gregorin, sel — Pianček, Dirigent S. Hubad, režiser E. Frelih, koreograf P. Golovica.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Umrl je v cerkvi

V torek, 11. t. m. ob 10.30 so bili verniki v franciskanski cerkvi nekoliko vznemirjeni, ko je prišlo slabo železniškemu upokojencu, 57-letnemu Ignaciju Zupančiču. Poklicani so bili reševalci, ki pa so opustili intervencijo, ker je bilo ugotovljeno, da je Zupančič, zadet od srčne kapi, mrtev. Po opravljenih formalnostih je bilo pozneje truplo prepeljana na Zale. Pokojnik je bil miren in veren človek. Med železničarji, posebno med upokojenci pa priljubljen zaradi svoje značajnosti in mirnosti.

Podaljšana razstava v Obersnelovi galeriji

Zaradi izredno velikega zanimanja, ki je zavladalo med občinstvom za bogato velikoonočno umetniško razstavo v Obersnelovi galeriji in pa zaradi tega, ker nekaj dni ni bil možen obisk, se je lastništvo galerije odločilo, da razstavo podaljša do bele nedelje, to je do 16. t. m. Na veliko nedeljo je bila razstava ves dan zaprta, zato pa je bil obisk na velikoonočni ponedeljek zelo velik in sta bila oba razstavna prostora vse dopoldne polna obiskovalcev. Zanimanje obiskovalcev priča, da je bilo z razstavo mnogim ustreženo.

Velika velikoonočna procesija na prostem

Zaradi izrednih razmer, v katerih živimo, so letos na velikoonočno soboto procesije Vstajenja — razen pri urušinkah — odpadle. Še ena procesija pa je bila na prostem v Zavetišču sv. Jožefa na Vidovdanski cesti, in sicer v

FILMI TEGA TEDNA

Zvočni tednik prinaša slike iz delavnice prof. Kraucha, strokovnjaka za sintetična vlakna: dalje tekme telovadkinj, zastopale mest Berlin in Dresden: Heinricha Georgesa, ki iz svojega uničenega gledališča skuša ustvariti nov oder in tudi srečno uspeš s improvizacij: državni minister Göbbels je sprejel borce iz Cassina. — Zanimivost zase je vkorakanje nemških čet na Madžarsko, kjer je zlasti mladina z največjo pripravljenostjo in očetjem sprejela nemško vojsko. — Nadaljnji prizori so a severnega finskega bojišča, kjer borec vztraja v snežnih viharjih. Ko so na oddihu, jim prinašajo približke članice finskih ženskih organizacij. — Svojevratno so posnetki podmornic na vajah. Mladji podmorničarji se vadijo streljati torpede na prave cilje. — Na vzhodnem bojišču so težavni boji v Pripijetskih močvirjih. — Sledi južno italijansko bojišče, Zopet je na prvem mestu Monte Cassino, v čigar razvalinah je šele po bombardiranju nemška vojska uredila bojno črto, zaradi česar je vse mesto sedaj po dolgotrajnem obstreljevanju in bombardiranju le še kup razvalin in najbolj preplavljen stika strahot sedanje vojne. Zilavost medsebojnih bojev na teh odsekih potrjuje goste topiške obstreljevanje, pri čemer na nemški strani posegajo v boje zlasti raketni metale. Med borec so zlasti upoštevani padalski lovel, ki jim tudi naprotnik priznava največje junaštvo. Kako gledajo na boje pri Nettunu in Cassinu na ameriški strani, nazorno kažejo izrezi iz ameriškega tednika, ki priznava žilavost nemške obrambe.

»Divja ptica« je naslov filmu v kinu Matica. Film je za Ljubljano še tem zanimivši, ker nastopa v njem nekdanja Ljubljanka Fifi Hille pod umetniškim imenom Ellen Hille. V filmu igra »domačo Rezi« na gradiščini, v kateri se vsa ljubljana zgodba zapleta in razpleta. Igra prav dobro v komlani vlogi in je videti, da ni samo filmska, ampak tudi gledališka igralka. Film sam je bil prirejen po vsevoligri, ki jo je napisal Ernst I. Vincez pod naslovom »Divja ptica«. Čeprav se navadno filmom, ki so prirejeni po odrskih komadih, to pozna, je vendar v tem filmu režija dokaj dobro znala prekriti dejstvo, da je film zgrajen po odrski osnovi. Zgodba sama je prav za prav enostavna in dokaj atara. Nekakšna »Ukročena trmoglavka« v moderni obleki. Ves čas pa je dobro prepletena z zabavnimi prizori in tudi razplet je čeden. Film bo nudil vsakomur prav gotovo dve prijetni uri oddiha in zabave.

Dnevne novice

Stolne kongregacije za akademikarke in starešinke ta teden ne bodo imele sestankov. — Voditelj.

Zahvala. V počastitev spomina blagopo. kojnega učitelja Bogomira Fagla so poklonili nameste vena sostanovalec hiše Kržiževa 6 — 870 lir rovalim učencem božigr. ske ljudske šole. Za ta dar se upraviteljstvo najlepše zahvaljuje.

II. glasbena matineja, ki je morala odpasti 2. aprila, bo na belo nedeljo ob 11 v dvorani glasbene šole »Sloga« v Prazi, kovi ulici 19. Na sporedu je klasična violinska sonata. Gospoda Dermelj Albert (gost) in Lipovšek Marjan (klavir) bosta izvajala znamenite violinske sonate Mozarta, Beethovna in Schuberta. Glasbena šola »Sloga« namerava z vrsto glasbenih matinej pokazati glavne dobe violinske umetnosti in pri tem opozoriti tudi na razvoj in pomen sonatne oblike v splošnem.

INSTRUKCIJE ZA SOLO!!! NOVI TRG 5. Učite se strojeplaj! Praktično znanje, potrebno v vsakem zasebnem ali javnem poklicu. Novi eno, dvo- in trimesečni tečaj (dnevni, večerni) pričenja 13. 14. in 15. aprila. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Moderna strojeplarska, desetprstna metoda. — Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. — Informacije, prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

Srednješolci-ke in posebej visokošolci-ke izkoristite svoj prosti čas za priučet strojeplarskega. Praktično znanje, vsakomur koristno. Novi tečaj prične 13. 14. in 15. aprila. Učene ure dopoldne ali popoldne po želji obiskovalcev. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

Soboto ob 16. Procesija je bila na velikem dvorišču zavodovih hiš tega zavetišča, udeležili pa so se poleg duhovščine in sester zavetišč tudi vsi zavetiščni gojenci, ki so mogli iz postelj, povrh tega pa še prav mnogo drugih vernikov, zlasti podpornikov in sosedov zavetišča.

Prva pomladanska mavrica

Vremenska kronika zaznamuje v letošnjih treh mesecih mnoge posebnosti. Tako so bili letos zelo revni dežja. Imeli smo tudi malo snega. Konec marca smo zaznamovali izredne pojave, ko je med bliskom in gromom padala toča in je nato še snežilo. Na velikoonočni ponedeljek, ko je popoldne začelo nenadno deževati, so mnogi prosi mraku, ob zatonu sonca opazovali izredno lepo, živopisno mavrico. Bila je to prva pomladanska mavrica. — Izkušeni in stari kmetje zatrjujejo, da bo letošnja pomlad še zelo hladna. Jutra nam bodo prinašala mnogo slane.

Vreme na velikoonočne praznike

Čudovito se je vreme sukalo na velikoonočne praznike, ko je začelo po lahkem deževju velikega tedna drevje naglo brsteti in zeleneti. Španski bezeg je že pogol prve liste, tudi drugo drevje brsti in kaže nabrekli popje. Letošnji prazniki so nam prinesli aprilsko se spremenjajoče vreme. Nedelja je bila čemerna, brez sonca, mestoma oblačna in hladna. Zjutraj je toplomer bil razmeroma prav visok, saj je bil v mestu zaznamovan jutranji minimum 8.8 stop. C nad ničlo ter je bil v nedeljo dosežen temperaturni maksimum 13 stop. C. Nasprotno je bilo jutro v ponedeljek bolj hladno, zjutraj smo imeli le 5 stop. C nad ničlo, toda čez dan je postalo prav toplo. Popoldne je bila v mestu najvišja temperatura 18.6 stop. C. zunaj na prostem celo 20 stop. nad ničlo. Nekateri so hodili že brez zimskih sukenj okrog. Ponedeljek pa je prinesel kar spremenljivo vreme. Popoldne je začelo celo deževati. Padlo je do 1.3 m/m dežja.

Oba praznika so ljubljanski meščani izrabili v razvedrilo in za obiske. Vse gledališke predstave popoldanske in večerne so bile rekordno obiskane. Vse vstopnice razprodane. V soboto je bil velikanski naval na gledališko blagajno. Tudi predstave po kinematografih so bile deležne velikanskega navala.

Ljubljanski drobiž prisrčno prosi

Mi najmlajši Ljubljančani smo iskreno hvaležni ljubljanski mestni občini, da nam je uredila otroško zabavišče tam v tivolskem parku. Lepe klopice imamo, pa vrtljak in gugalnico in velik krog z mivko. Zdaj smo dobili še čolne na bajerju. Sreča je skoraj popolna, le eno nas zelo boli, boli zaradi tega ker prizadeva našo otroško neučaknost. Tako je razmišljali oni dan še ne triletni Dušan v svoji mali glavi in doma potožil očku z otožnim glaskom takole: Veš očka, tam v Tivoliju je za nas male kakor v malem rajju, le vseh igrar in razvedrilnih naprav je premalo. Kaj je ena sama gugalnica, kaj en sam vrtljak, ena sama gugalnica z konjičema, za vse nas male Ljubljančane, ko nas je pa toliko. Ne le ob nedeljah, tudi v delavnikih stoji potem dolga vrsta, po 20 in več, nas malih meščanov, ki neugnanu čakamo kdaj bomo prišli na vrsto. Saj poznaš nas male kakšni smo. Vse hočemo hitro, čakanje nam je muka. — Tako je modrovala mala glavica.

In jaz, ljubeči očka, ne prosim samo za svojočega malega, pač pa izrazam gotovo želje vseh ljubljanskih staršev, naj mestna občina postavi še po nekaj gugalnic, pa morda še dva, tri vrtljake, nekaj gugalnic s konjiči. Samo to, pa bo mali drobiž več kot zadovoljen. Občino pa ti novi stroški gotovo ne bodo v preveliko breme, saj lesa je dosti, pa nekaj vijakov in žičnat vrvi se tudi še dobi. To iskreno prosim mestno občino v imenu vsega meščanskega drobiža. — Očka,

Razne nesreče in poškodbe

Neznani avto je pred prazniki v Snehberah povozil Marijo Prusnikovc, 70-letno posestnico v D. M. v Polju. Dobila je hude notranje poškodbe in tudi poškodbe po životu. — Delavcu Francetu

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenjskega

Prosvetno delo na Gorenjskem je bilo v lanskem letu obsežno. Organizacija »Vesela kropa« je poskrbela za mnogo predstav, zlasti v malih krajih, kjer je bilo še toliko težje izpeljati prireditve. Vsega skupaj je bilo za civilno prebivalstvo prirejenih na Gorenjskem 17 gledaliških predstav, 20 koncertov in 108 varietejskih nastopov. Vsega skupaj je te prireditve obiskalo 34.626 obiskovalcev. Gledališke predstave so priredile prav vse koroško obsejne gledališče iz Celove. Dalje so bile za vojaško prirejene tudi številne prireditve na Gorenjskem, vsega skupaj 17 gledaliških, 5 koncertnih in 187 varietejskih prireditev. Na teh je doseglo število udeležencev 48.635.

V Svečah pri Bistrici na Koroškem je štiri letna posestnikova hčerka Marija Jesenko padla v hrzoparilnik, v katerem so kuhali za prašiče. Hudo opečeno punčko so propeljali v bolnišnico v Celoveu.

8 Spodnje Štajerskega

Hrabri Spodnjaštajerci. Kot prvi vojak je Poljčan je dobil deseter Alojz Kovačič železni križec prve stopnje, potem ko je bil pred nedavnim odlikovan z železnim križcem II. stopnje. Iz okraja Maribor-kolce pa so prejeli železni križec II. stopnje vojak Jožef Plevnik, grenadir Franc Mithans in SS podčastnik Jancz Plevnik. Iz krajevne skupine Maribor pa so doma odlikovanci: SS podčastnik Edmund Heidenkummer, ki je prejel železni križec II. stopnje, deseter Turnšek in grenadir Rudolf Jurša sta pa bila odlikovana z vojnimi križci II. stopnje z meči. Ptujskega okraja sta doma grenadir Franc Jerebič in deseter Ciril Preac, oba sta dobila železni križec II. stopnje.

Razstava o letalskem terorju je bila v Ptuj zaključena 29. marca. Obiskalo jo je vsega skupaj 2854 obiskovalcev. Nato je bila še v Trbovljah, 5. aprila je bila v Konjicah, kjer jo je obiskalo nad 2300 ljudi, 8. aprila je bila v Slovenski Bistrici, 9. aprila pa je bila odprta v Rušah.

Lep pogreb zakoncev Horvat v Trbovljah. V Trbovljah so pokopali pred nedavnim z lepimi slovesnostmi zakonca Konrada Horvata in njegovo ženo Fani. Oba sta bila od banditov zahrbtno umorjena.

Srebrna poroka. Dne 1. aprila sta praznovala v Bistrici pri Mariboru vinar Jakob Knupič in njegova žena Marija, roj. Kranjc. Srebrno poroko. Od treh sinov, ki jih zakonca imata, sta dva na bojišču. Tudi jubilej sam je bil v prvi svetovni vojski štiri leta na fronti.

Spodnjaštajski vojaški list »Steirerland« prihaja v novi številki poseben članek, ki obravnava tretjo obletnico dogodkov, ki so Spodnje Štajersko priključili Štajerski. Zvezni vodja Steindl sam popisuje te dogodke. Niz slik tistih zgodovinskih dni poživlja članek. Poleg tega je v časopisu še mnogo zabavnega čtiva.

Gostje iz Gdinje obiskali Spodnje Štajersko. V začetku aprila so obiskali gostje iz Gdinje Gradec in nato tudi Spodnje Štajersko. V Mariboru so goste slovesno pozdravili v slavnostni dvorani mariborskega gradu. Gostje so nato obiskali dve šoli, popoldne pa še učiteljske.

Skrb za ranjence. Ženska skupnost v krajevni skupini Pobrežje v Mariboru je v okviru tovariškega večera priredila poseben večer za ranjence. Po pozdravu so bili povabljeni vojniki in okrevajoči lepo pogosteni. Za dobro voljo sta poskrbela glasba in petje.

Pogreb požrtvovalnega Spodnjaštajerca. Zopet je padel Spodnjaštajec pod zločinsko roko. Je bil to leta 1909. v Hamboru na Vestfalekem rojeni Ferdinand Hirschberger, ki je postal v Trbovljah vodja brambovcev. Od leta 1926. je padel vestno delav v trbovelskem rudniku in je bil od priključitve Spodnje Štajerske tudi brambovec. Pri pogrebu ga je spremljal vod brambovcev z rudarske gozdb. Ob grobu so se poslovili od padlega rudniški ravnatelj Otto Köller in vodja okrogne urada Bauer kot zastopnik štajerske domovinske zveze.

Nabirka starega papirja na Sp. Štajerskem je bila v tednu do 1. apr. Člani mladinskih organizacij bodo zbirali star papir po vseh uradih in obratih na Sp. Štajerskem. Prav tako bodo drugim priložili iskati star papir, če bodo o tem obveščeni.

Iz Hrvaške

Preosnova hrvaškega kmetijskega ministrstva. Hrvatski kmetijski minister dr. Heffer je izdal odredbo, s katero je preosnoval delo in poslovanje v kmetijskem ministrstvu. Po tej odredbi je sedaj hrvaško kmetijsko ministrstvo razdeljeno v dve glavni ravnateljstvi in sicer v glavno ravnateljstvo za kmetijstvo in v glavno ravnateljstvo za ljudsko prehrano. Na čelu glavnega ravnateljstva je glavni ravnatelj, kateri ima od ministra točno določen delokrog.

Slovaška evangelijska cerkev na Hrvaškem. Poglavinik je izdal zakonsko odredbo o ustanovitvi ustavodajnega odbora slovaške evangelijske cerkve na Hrvaškem. Od Poglavnika imenovani odbor slovaških protestantov na Hrvaškem bo izdelal ustave za slovaško evangelijsko cerkev v NDH ter jo bo predložil v odobritev Poglavniku.

Obsežna amnestija na Hrvaškem. Ob tretji obletnici ustanovitve NDH je Poglavinik podpisal zakonsko odredbo o obsežni amnestiji. Po tej odredbi so odpuščene vse zaporne kazni do enega leta. Pomilosteni niso samo tisti, ki so bili obsojeni na zaporne kazni od hrvaških sodišč in so pobegnili v inozemstvo, ali pa se še skrivajo po gozdovih. Pomilosteni niso tudi tisti, ki so se pregrešili z verižništvom ali pa s kakim prestopkom proti javni varnosti.

Občni zbor Hrvatske državne banke. Pod predsedništvom finančnega ministra dr. Totha je imela hrvaška državna banka nedavno svoj prvi občni zbor po lanskoletni preosnovi. Iz poročila upravnega odbora o poslovanju banke v minuli poslovnici dobi je razvidno, da je ostala hrvaška zunanje-trgovinska bilanca še nadalje pasivna. Pasivni saldo v plačilnem prometu pa po izjavi članov upravnega odbora hrvaške državne banke kaže prekašata visoka aktivna finančnih plačil in pa kliring. Od biv. jugoslovanskih državnih dolgov v višini 77,3 milijonov kun je NDH prevzela 42%. Toda NDH je že ob koncu 1941 izkazala dobroimetje 345,8 milijonov kun, ki se je pa do konca 1943 že povzpelo na 1741 milijonov. V hrvaški izvojni trgovini igra glavno vlogo Nemčija ter je pri hrvaškem uvozu in izvozu udeležena z več kot 90%.

Zboljšanje hrvaškega vinogradništva. Hrvatsko kmetijsko ministrstvo je izdalo več ukrepov za izboljšanje vinogradništva na sedanjem hrvaškem državnem področju. Njegova stremiljenja gredo predvsem za tem, da bi zboljšalo trne naseade in povsod uvedlo plemenitejša vrste vinske trte. V tem pogledu namerava izkoristiti vse pridobitve in izkušnje nemške preizkusne in preiskovalne postaje za vinogradništvo in vrtnarstvo v Geisenheimu ob Renu.

Smrt profesorja Gavazzi. V 84. letu starosti je v Zagrebu umrl vseučiliški profesor dr. Artur Gavazzi. Pokojni Gavazzi je pred leti sodeloval kot vseučiliški profesor tudi na ljubljanskem vseučilišču.

Japonsko poslanstvo v Zagrebu. Japonska vlada je imenovala svojega dosedanjega diplomatskega zastopnika v Zagrebu dr. Kazuichi Miuro za prvega japonskega poslanika v NDH.

Jubilej zagreškega kemičnega zavoda. Najstarejši zagreški kemični zavod praznuje letos 60 letnico svojega obstoja. Ustanovljen je bil v letih 1875-76. Njegov prvi predsednik je bil Bolgar po narodnosti. Leta 1884 je Zagreb dobil še nov kemični laboratorij. Iz teh začetnih poskusov se je pozneje razvil delni zavod za analitično kemijo. Ta je podal končno podlago za sedanje moderne kemične zavode, s katerimi razpolaga Zagreb.

Nova poslovna centrala za preskrbo na Hrvaškem. V obliki trgovske družbe je bila na Hrvaškem ustanovljena državna poslovna centrala za preskrbo. Centrala ima monopolno pravico za nakup, prodajo, vskladiščenje, obdelavo in prodajo kmetijskih pridelkov. Nadalje lahko izvaja tudi uvoz in izvoz živil.

Poljedelski urad za preizkušanje zemljišč. Poglavinik je podpisal zakonsko odredbo o ustanovitvi poljedelskega zavoda za preizkušanje zemljišč. Zavod bo deloval pod okriljem ministrstva za kmetijstvo in prehrano ter bo preizkušal posamezna zemljišča zaradi zboljšanja kmetijstva ter zbiral podatke o socialnem in

kulturnem položaju kmečkega prebivalstva, na podlagi katerih bodo potem pristojne oblasti lahko izdale potrebne zakonske predpise za njihovo izboljšanje in odstranitev vseh pomanjklivosti. Končno bo omenjeni zavod sodeloval pri reševanju vseh vprašanj, ki se nanašajo na agrarno politiko.

Sprememba delovnih mest na Hrvaškem. Na Hrvaškem je izšel nov zakon po katerem je prepovedano delavcem in nameščencem v industriji in pri državnih uradih, da ne smejo zapustiti svojega delovnega mesta brez dovoljenja. Kršitve bodo kaznovane z denarnimi kaznimi in kaznimi na prostosti.

Hrvatski vojni minister na obisku pri akademikih. Sedanj hrvaški vojni minister Vokič je te dni obiskal gojenice vojne akademije ter je ostal z njimi dalj časa v razgovoru. Med drugim je v svojem nagovoru na gojenice vojne akademije poudarjal važno vlogo, ki jo bodo pozneje igrali v življenju. Dejal je, da bodo morali biti vsem ostalim Hrvatim za vzor dobrih državljanov. Pri tem se je pa po njegovih besedah treba povzpeli nad vsakodnevnne skrbi. Zato po ministrovih besedah tudi ni več važno, kaj je bil kdo pred ustanovitvijo hrvaške države, kateri stranki je pripadal in kako je volil. Naloga vseh mora biti samo ta, da vsakega Hrvata pritegnejo in ga napravijo za koristnega člana sedanje hrvaške državne skupnosti. Minister je zaključil svoja izjavanja z ugotovitvijo, da je vsakega hrvaškega življenja škoda in ga je zato treba varovati z vsemi silami in sredstvi.

Hrvatsko orožništvo ima svojo glasbo. Pri zadnjem nastopu gojenice orožniške šole v Bjelovaru je nastopila v Zagrebu tudi orožniška glasba na pihala. Njene koncertne točke je oddajala tudi zagreška radijska postaja. Poleg kompletne glasbe ima hrvaško orožništvo tudi še svojo fanfaro.

Plemenito darilo Zadruga »Hrvatski Radišac«. Znana hrvaška Zadruga »Hrvatski Radišac« je na svoji zadnji seji odobrila 1 milijon kun kot svojo podporo za vse poškodovance pri zadnjem letalskem napadu na Zagreb.

Iz Srbije

Ladijski promet po Donavi. Komisar prejšnje jugoslovanske rečne plovbe v Beogradu je obvestil javnost, da je od 11. aprila t. l. zopet vpostavljen ladijski promet med Beogradom in Kladovom. Iz Beograda odhaja ladja enkrat teden, ki ter prevzema poleg potnikov tudi blagovne pošiljke.

All s'e tudi vi že nestrpni zaradi naslednje Svetove knjige, ki bo imela naslov

Mehanika vsakdanjega življenja?

Potrpite še nekaj dni pa boste knjigo lahko kupili v vsaki knjigarni.

Naročite se na Svet!

Snaga pri reji malih živali

Ze sedaj, ko je še hladno vreme, prihaja na mestni fizikat dosti ljudi s pritožbami proti smradu, neredu in nemiru po hišah, kjer rede male živali po slabih in premalo snaženih kurnikih, kunčnicah in drugih stajah. — Pritožniki se upravičeno boje, da se bo ob poletni vročini pridružila še mušja nadlega ter se pojavil tudi drug mrčes.

Z velike večine so pritožbe pretirane, vendar pa rejci malih živali marsikje posvečajo premalo pažnje snagi, da je res prav nevarno za zdravje okolice. Redili so živali v večjem številu po kleteh, vežah in na balkonih ter celo po stanovanjih. Razumljivo je, da si zaradi izrednih razmer mnogi skušajo pomagati in družini priskrbeli potreben pribor, zato je pa v vseh pridnih rejcev malih živali tudi vse hvale vredna ter jo je treba zato vsestransko podpirati.

KLOBUČARNA "PAJK"
Vam strokovno canaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica. Zaloge klobukov. — Se priporoča **RUDOLF PAJK, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 39 Miklošičeva cesta št. 12.** (Nasproti hotela Union)

MALI OGLASI

STALNO SLUŽBO hrišča strožne dobi takoj zdravo in pridno dekle. Vsa okraja v zavodu. Plača po dogovoru. — Naslov v oglas, odd. »Slov.« pod št. 2208.

HLAPCA H KONJEM sprejme »Zelena« Fz. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1 (poleg Figorca).

STALNO SLUŽBO dobi: gospodinja pomočnica, postrežnica in hlapec h konjem. Plača dobra, vse okraja v hiši. Domobranska cesta 7.

KROJASKEGA pomočnika ali pomočnico sprejme Petrovič Avgust, krojaštvu, Tabor št. 4.

ZNAMKE četvorke - cela serija - pretiskanih pokrajinskih znamenj takoj prodam cena ugodna. Naslov v upravi slovenca št. 3038.

BLAGO za damski plašč ali deško obleko, blago za predpanske in gradi za moške spod, hlače prodam. Zeljarska ul. 11-1, Kolezija.

Srebrnino kovance in druge predmete iz dragocenosti vsake vrste kupimo takojšnjo gotovino **RUDOLF ZORE** Ljubljana Gledališka ulica št. 12

KAM GRES? V prvo knjigarno kupi za simbo »Lepo vedenje«. Najnovejš. Stane samo 10 lir.

SIJALNI STROJ dobro ohranjen, zelo pripraven za domačo uporabo, prodam za 2700 lir. Pred sklopi št. 19 — Julka.

ZELENO POSTELO zlozljivo, kupim. Zalogiška cesta 77.

PAPAGAJCEK samo z eno nogro, po imenu »Mestok«, je ušel. Najditega prosimo, naj ga vrne proti nagradi na Cankarjevem nabrežju 7, III. nadst.

3,20 m KAMGARNA (temorjav, Erst) s kompletno podlogo, in blago za srajce - prodam. Naslov v oglas, odd. »Slov.« pod V. M.

STARE URE zapesne, lepne in bu-dike, samo prav do-bro ohranjene, kupim. Janko Jazbec, Miklošičeva cesta 12.

KUPUJEMO prazne cementne in alu-ne naprave ter je-PEIRONAFIA, Tyrise-a c. 33a.

SEMEJA črne detelje, lucerne, pese in trave — dohite pri Francu Pozgarniku, Dunajska cesta št. 33, javna skladišča.

STEKLENICE razne vrste, kupujemo. Plačamo dobro. Na va-to željo jih prevzame-mo na domu. — B. Guštin; Vodouk trg št. 2.

STARE URE zapesne, lepne in bu-dike, samo prav do-bro ohranjene, kupim. Janko Jazbec, Miklošičeva cesta 12.

rat. Nikakor pa ne smemo trpeti, da nekateri posamezniki s svojo brezbriznostjo za staje in za snago pri odstranjevanju in shranjevanju odpadkov ogrožajo zdravje svoje okolice.

Da ne bo več upravičenih pritožb ter da se izognemo sicer najnim zdravstvenim ukrepom, opozarjamo na št. 8 odredbe mestnega poglavarstva, ki je izšla v »Službenem listu« 24. oktobra 1936 ter se glasi:

»Prepovedano je zaradi razmnoževanja gojiti cele zarode živali, kakor mačke, pse, kure, gosi itd. po dvoriščih, kleteh in podstrešjih ali pa celo po sobah, sploh v neposredni bližini človeških bivališč. Na dvoriščih je dovoljeno imeti živali le v hišicah, kurnikih ali pa v zagrajenih prostorih, ki se morajo redno snažiti. Reja teh živali je dovoljena samo v toliki meri, da sosedine ne motijo z neprijetnim vonjem ter ne kale dnevnega reda in nočnega miru.«

Prestopke bo mestno poglavarstvo po odredbah strogo kaznovalo.

2. Za sinovi je hotel oditi tudi knez Tolstobar.

Kar mu pride nasproti njegova žena, knežinja Helvsvinta.

Žene Kelto niso bile grde; bile so majhne in nežne rasti; v mladosti so bile tako sveže, da jih napete ustnice niso prav nič kazale in je ta mali nedostatek utonil v prijaznem pogledu modrikastih oči in v lepih potezih obraza v okviru bujnih plavih valovitih las.

Knežinja Helvsvinta pa ni bila ne majhna in ne drobna žena; a proti svojemu možu je bila otrok. Lase je imela goste. Barva las je bila konstantna, a je prehajala, če so se zapletli vanje sončni žarki, na temozlatlo. Barva njenih oči je nagibala bolj na smaragdno nego na modre barve. Poteze njenega obraza so bile lepe in plemenite. Oblečena je bila knežinja v preprosto domačo obleko, ki pa je bila videti na njenem vitkem, visokem a stasitem telesu kot bi bila zanj vilita; narejene je bila iz belega platna; prepa-sano je imela s pasom iz besega usnja, spetega z umetno izdelano sponko iz bron, ki je bila okrašena s kamenčki bele, modre, rdeče, črne in zelene barve. Okoli vrata je nosila Helvsvinta ogrlico iz jantarov, med katerimi je bil najdragocenejši največji; a ne zaradi velikosti, temveč zato, kr je bila v jantar zalita čebelica, ki je bila videti tako razločno kot bi jo gledal človek skozi prav rahlo nadahnjeno steklo. Na nogah je imela

KINO »MATICA« 12-41
Romantična ljubavna pustolovščina
»Divja ptica«
z Leny Marenbach, Volker v. Collande, in LJUBI JANCANKO FIFI HILL, umetniko ime EILEEN HILL.
PREDSTAVE: ob 16 in 19!

KINO »SLOGA« 17-35
Tobisov film po istoimenski veseloigri Wilhelma Utermanna
»Tovariš pride takoj«
Zabavna ljubzenska zgodba vzornega in podjetnega natakara, ki je moral doživeti marsikatero presenečenje, predno si je pridobil svojo izvoljenko.
Carola Höhn, Albert Matterstock, Fritz Kampers — Režija: Karl Anton.
PREDSTAVE ob 15, 17 in 19.

KINO »UNION« 22-21
Danes zadnjikrat!
Zabavna veseloigra o dveh zaljubljenih, ki sta se po mnogih zapletljivih konca našla
»Pustolovka«
V glavnih vlogah: Sybille Schmitz, Karl Ludwig Diehl, Fritz Wagner, Will Dohm, Elsa Wagner itd.
Predstave ob delavnikih: 16 in 18.15

»Slovenčeva knjižnica« — domača knjižnica!

Zahvala
Vsem, ki ste mojega nepozabnega moža in očeta, gospoda
Gabrijela Kastelica
spremili na njegovi zadnji poti, ga obuili s cvetjem, iskrena hvala! Posebno se zahvaljujem g. Megušarju za tolažilne besede, ob grobu in g. pevsem za ganljivo petje. — Sveta maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 17. aprila 1944, ob 7 zjutraj v cerkvi Mar. Oznanjen. Ljubljana, dne 13. aprila 1944.
Rodbina KASTELICEVA

Umrl je naš ljubljani soprog in oče, gospod
Zupančič Ignacij
uradnik drž. železnice v pokoju
Pogreb bo v četrtek, 13. aprila 1944, ob pol 3 z Zal. iz kapelice sv. Janeza na pokopališču k Sv. Križu. Ljubljana, Rawensbrück, 11. IV. 1944.
Zaljubljeni: Angela roj. Cigoj, soproga, Darinka in Jožica, hčerki, Ignacij, sin ter ostalo sorodstvo

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes zjutraj umrl naš predobri mož, nenadomestljivi oče, sin, brat, zet, svak in stric, gospod
Alojzij Pestotnik
policijski višji stražmojster star 39 let.
Pogreb drugega pokojnika bo v petek, dne 14. aprila 1944, ob pol 3 popoldne z Zal. iz kapelice sv. Petra na pokopališču k Sv. Križu. Ljubljana, Lukovica, 12. aprila 1944.
Zaljubljeni: Alojzija, žena; Nežek in Marinka, otroka; družine: Pestotnik, Perdan, Poljar, Dejak, Metlar, Ponuda

Osveta

J. E. POLÁK 2 Izvirna povest iz časov Kelto v naših krajih

Arjovint vzame v roke usnjeno možnjo Galimara, jo razdrgne, izsuje kamenčke, jih prešteje in naznani:

»Dvanajst!«

»V redu!« reče knez.

Na podoben način so prešteli kamenčke Arjovinta in Ingubota; Arjovintovih je bilo v usnjeni možnji trideset, Ingubotovih pa štiri in štirideset; v situlu prvega pa sedemdeset, a v situlu drugega šest in petdeset.

»In sedaj, oče, še ti!« reko sinovi.

»Samo štiri in štirideset!« se začudi knez in udari s pestjo po mizi, ko so izšli šteti tudi pri njem.

»Koliko meric vina plača vsak?« vprašuje knez.

Galimar, ki je vrgel največ pik, do-loča takole:

»Oče štiri in petdeset, Arjovint osem in dvajset, Ingubot dva in štirideset!«

»Šte štiri in dvajset meric!« se začudi knez. »Galimar, danes si imel srečo! Na vsakega pride okoli trideset meric! bo vsakega Urno v kleti in vsak naj pri-nese toliko meric vina, kolikor jih je pri-igri izgubil! Ti, Arvenulf,« reče oče sinu.

Galimar, ki je vrgel največ pik, do-loča takole:

»Oče štiri in petdeset, Arjovint osem in dvajset, Ingubot dva in štirideset!«

»Šte štiri in dvajset meric!« se začudi knez. »Galimar, danes si imel srečo! Na vsakega pride okoli trideset meric! bo vsakega Urno v kleti in vsak naj pri-nese toliko meric vina, kolikor jih je pri-igri izgubil! Ti, Arvenulf,« reče oče sinu.

ki je vstopil ravnokar v sobo, »pa prinesi situlo, korec in pet pivskih rogov, če ho-češ, da bomo slavili tudi tebe!«

In odšli so iz sobe vsi...

Vrnili so se kmalu.

Arvenulf je prinesel veliko situlo in korec, Galimar, Arvenulf. Ingubot in knez pa so prinesli vino.

Ko so sedli okoli mize, reče knez kneževici Arvenulfu takole: »Arvenulf, ti nisi delal za vino ničesar; da bi pa pil vino kot prisklednik, ne gre; točil boš, da si zaslužiš vsaj s točenjem one pivske robove vina, ki jih bo popil v naši druž-bi. Točil!«

Kneževič Arvenulf vstane, zgrabi z desnico korec in polni iz situle, v katero s nalili vino, pivske robove.

»Na zdravje bogu trte, bogu grozja, b-g vin in vseh vinskih duhov!«

Tako nazdravi knez, pod pne z ro-gom v krogu po mizi, ga dvigne, iz-rajni na ousek in postavi prav na rahlo na mizo.

Na podoben način izpraznijo prvi rog tudi kneževič Galimar, Arjovint, Arve-

nulf in Ingubot; nato pa začno polniti in prazniti robove drugega za drugim; bili so vedno glasnejši in veselejši in kmalu začno tudi peti.

Ubrano njih petje ni bilo; peli pa so tako, da je zapel vsak svojo kitico iz zdravice; le refren ob koncu vsake kitice, so zapeli skupaj; med petjem re-frena so gladili z rogov po mizi; a ko so odpeli refren, so udarili vsi naenkrat z rogov po mizi in jih izpraznili na du-šek.

Ta zdravica jih je razvnela tako, da so začeli popivati, prepevati in udarjati ob mizo brez konca in kraja.

Začelo se je že mračiti, ko reče knez:

»Fantje, za danes dovolj, zakaj jutri moramo zgodaj na tridenj lov. Vetrovi kažejo, da bo lepo vreme. Ti, Galimar, naroči stražniku Virdomaru, naj zatrobi na večer, da se bo v večerni tihoi čulo na vse strani in povabilo lovce na lov ob blizu in daleč; lov mora biti te tri dni tak, da ga lovci ne bodo pozabili iz-lepa.«

»In bo tudi!« reče kneževič Galimar in usmeri korake proti izhodu.

Za njim so odšli tudi njegovi trije bratje; bili so junaki od nog do glave, čeprav v višini ni zrastle noben od sinov tako, da bi se meril z očetom, ki je bil junak, da bi se metal lahko z me-dvedom.

Na korakih pa se je kneževičem po-znalo, da so pili precej čez mero...

Dnevi junaštva pod Gorjanci

SLOVENE

13. aprila 1944

15. ČETRTKOVA STRAN

Nekaj slik iz zmagovitega boja domobrancev na Javorovici pod Gorjanci. — Slike je posnel domobranec, ki se je kot borec udeležil tega pohoda. Pri tem ni streljal le s puško, ampak tudi s fotografskim aparatom. — Vsi posnetki foto: Skebe

V prvi polovici marca se je mudil tako imenovani četrti bataljon »Cankarjeve brigade« na Javorovici, ki je kake pol ure hoda nad kartuzijanskim samostanom Pleterje. Ker je ta »bataljon« skušal prirejati celo nekakšne »mitinge«, se je novica, kje se potepajo komunistični tolovaji, hitro raznesla in tudi domobranci v Novem mestu so zvedeli za te nepoklicane goste. Dne 16. marca sta ob enih po polnoči odšli iz Novega mesta dve domobranski četi z nalogo, da očistita Javorovico. Korakali sta ponoči skozi Št. Jernej in Brezovico ter nato začeli prodirati skozi gozdove proti Javorovici. Prodirajočih domobrancev v ranem jutru tudi zasleda, ki so jo komunisti pripravili, ni mogla zadržati. Še manj jih je motil visoki snež, ki ga je bilo ponekod treba gaziti. Obe četi sta se nad Javorovico spretno združili in obkolili komuniste, ki so zaman poskušali, da bi se prebili. Obroč se je vedno bolj stiskal. Ker se niso hoteli predati, so v bojih tisto dopoldne padli prav vsi pripadniki tako imenovanega četrtega bataljona »Cankarjeve brigade« — 137 komunistov. Od domobrancev so padli le trije, ranjeni pa so bili štirje. Razumljivo je, da je zmaga prinesla domobrancem več strojnje, minometalcev in dokaj streliva. Naj govore slike.

Links: Der Landeswehroffizier betrachtet das Gelände vor dem Angriff. — Levo: Domobranci opazuje zemljišče pred naskokom.

Unten: Der Angriff gegen die Stellung der Kommunisten. — Spodaj: Naskok na komunistične postojanke.

Solche handgemalte Plakate laden zur Unterschrift der bekannten Denkschrift gegen den Kommunismus. — Taki na roko risani lepaki vabijo po novomeški okolici na podpis protikomunistične spomenice.

Oben: Die wichtigste Infanteriewaffe beim Angriff. — Zgoraj: Najvažnejše orožje domobranca - pešca - ob napadu.

Rechts: »Brko« hat sich im Kampfe drei Gewehre geholt. — Na desni: »Brko« si je v boju nabral tri puške.

Die letzten Schüsse sind verhallt. — Der Kampf spiegelt noch in den Gesichtern des Kleeblattes. — Zadnji strelji so utihnili. — Izraz boja pa se še vedno zrcali na licih triperesne deteljice.

Fröhlich ist der Weg aus dem erfolgreichen Kampf. — Vesela je pot iz uspešnega boja.

Auch Badoglios Maulesel gerieten in dem Kugelregen. — Tudi Badoglieva mule so zasle v točo krogel.

Nach dem Kampf holen die Landeswehrmänner die toten Gegner. — Po boju so znesli domobranci skupaj mrtve nasprotnike.